ADMINISTRACJA

№ 68 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזער טאַגעבלאַט

היינט 6 זייטען

23-טער יאהרגאנג ‖ 20 marca 1930 r. ‖ דאנערשטאג, פ׳ תשא כ׳ אדר תר״צ ‖ רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פיעטריקאווער 16. טעלעפאנען פון: רעדאקציע 10057, פון אדמיניסטראציע 10047.

לאָרד אַרטור דזשעמס באַלפור געשטאָרבען

לאָנדאָן, 19 מערץ (יט״א) היינט פריה איז דאָ געשטאָרבען לאָרד אַרטור דזשעמס באַלפור.

* * *

לאָרד אַרטור דזשעמס באַלפור, איינער פון די גרעסטע ענגלישע מלוכה-מענער און גרויסער אוהב ישראל, איז געבוירען דעם 25 יולי פון יאָהר 1848 אין וויטינגהעם. זיין בילדונג האָט ער בעקומען אין דער קעמברידזשער אוניווערזיטעט. אין יאָהר 1874 ווערט ער צום ערשטען מאָל אויסגעוועהלט אין ענגלישען פּאַרלאַמענט.

אין די יאָהרען 1887—91 פערנעמט באַלפור דעם אמט פון הויפּט-סעקרעטאַר פאַר אירלאַנד אין יאָהר 1922 ווערט ער דער פיהרער פון די יוניאָניסטען אין פּאַרלאַמענט.

אין יאָהר 1902, נאָכ'ן טויט פון זיין פעטער לאָרד סאַליסבורי, ווערט באַלפור פּרעמיער-מיניסטער פון גרויס-בריטאַניען און פערבלייבט אויף אָט דעם אמט ביז 1905. זינט דאַן פערנעמט לאָרד באַלפור איין מיניסטער-פּאָרטפעל נאָכ'ן אַנדערן.

אין דעצעמבער 1916 ווערט באַלפור נאָך דער דעמיסיע פון לאָרד גריי, נאָמינירט אַלס אויסערן-מיניסטער פון ענגלאַנד, און אויף אָט דעם אמט פערבלייבט ער די גאַנצע צייט פון דער מלחמה ביז'ן יאָהר 1919.

אין דער גאַנצער צייט פון דער מלחמה איז לאָרד באַלפור צוזאַמען מיט לאָיד דזשאָרדזש און גענעראַל סמוטס געווען אַ מיטגליד אין קעניגליכען קריגס-ראַט.

דעם 2. נאָוועמבער 1917 פערעפענטליכט באַלפור זיין דעקלאַראַציע וועגען דער יודישער נאַציאָנאַלער היים אין ארץ ישראל, וואָס איז בעקאַנט אונטער'ן נאָמען „די באַלפור דעקלאַראַציע".

ביז'ן יאָהר 1929, אַלזאָ ביז דער גאָר לעצטער צייט, איז ער געווען טעטיג פּאָליטיש. דאַן גיט ער אויף דעם אמט פון פּרעזידענט פון קעניגליכען ראַט, וואָס ער האָט פערנומען זינט דעם יאָהר 1925. באַלפור'ס לעצטער פּאָליטישער אַקט איז געוועזן דער בריף, וואָס ער האָט צוזאַמען מיט לאָיד דזשאָרדזש און גענעראַל סמוטס פערעפענטליכט אין „טיימס" וועגען די טרויעריגע ארץ ישראל געשעהענישען.

לאָרד באַלפור איז חוץ פּאָליטיקער אויך געווען זעהר שטאַרק טעטיג אַלס וויסענשאַפטסמאַן. ער איז געווען עהרען-קאַנצלער פון דער קעמברידזשער אוניווערזיטעט. ער האָט אויך פערנומען דעם אמט פון פּרעזידענט פון דער בריטישער אַקאַדעמיע.

באַלפור האָט פערעפענטליכט אַ סך פילאָזאָפישע ווערק.

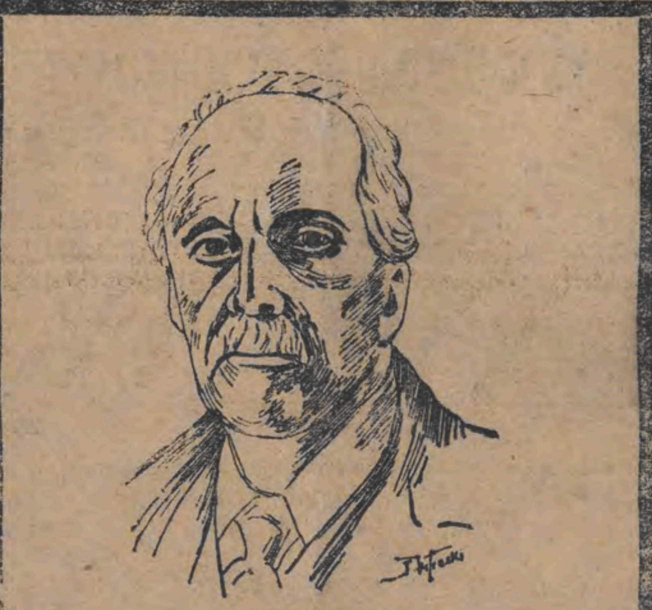

לאָרד באַלפור

* * *

אַרטור דזשעמס באַלפור איז געווען איינע פון די ליכטיגסטע ערשיינונגען אין דער פּאָליטישער וועלט פון היינטיגער צייט און זיינע פערדינסטען פאַר'ן יודישען פאָלק זיינען פון אונשאַצבאַרען ווערט און בעדייט. ער איז געווען פון די גאָר ווייניגע אמת'ע חסידי אומות העולם, ביי וועמען די ליבע צום יודישען פאָלק איז געווען בעזעעלט פון העכערער גייסטיגער קראַפט. די אויפריכטונג פון יודישען פאָלק אין ארץ ישראל האָט ער בעטראַכט אַלס הייליגען חוב, וואָס די קריסטליכע וועלט איז שולדיג דעם פאָלק פון דער ביבעל און פון די נביאים. דעם ציוניסטישען געדאַנק איז באַלפור געווען איבערגעגעבען בלב ונפש און ער האָט אויפריכטיג און עהרליך געגלויבט, אַז פון ציון וועט נאָך אַרויס אַ נייע, דערהויבענע, געלייטערטע מענשהייט.

ווען עס איז דעם 1 אַפּריל 1925 געעפענט געוואָרען די העברעאישע אוניווערזיטעט אין ירושלים האָט דער גרייזער לאָרד באַלפור נישט פערפעהלט צו בעטייליגען זיך פערזענליך אין אָט דעם יום-טוב פון יודישען גייסט און זיין רעדע דעמאָלט אויפ'ן הר הצופים איז געבליבען היסטאָריש.

דער טויט פון אָט דעם גרויסען מאַן, גרויסען פּאָליטיקער און גרויסען יודען-פריינד וועט אומעטום, וואו עס קלאַפּט נאָר אַ יודישער דפק, אַרויסרופען דעם טיפסטען און שמערצליכען טרויער.

דער נאָמען לאָרד באַלפור וועט איינגעשריבען ווערען מיט גאָלדענע אותיות אין דער געשיכטע פון יודישען פאָלק, פון דער נאַציאָנאַל-יודישער אויפלעבונג, און וועט פערבלייבען אונפערגעסליך אויף דור דורות!

אומגעהויערער רושם פון לאָרד באַלפור'ס טויט אין דער יודישער וועלט

פּראָפ. ווייצמאַן איז מספּיד דעם גרויסען נפטר און ברעכט אויס אין אַ ביטער געוויין; זיצונג פון ציוניסטישען אַקציאָנס-קאָמיטעט ווערט צוליב'ן טרויער איבערגעריסען.—עקסטרא-טרויער זיצונגען אין וואַרשא, לאָדז און אין אַלע יודישע צענטרען. קאָנדאָלענץ דעפּעשען פון דער גאַנצער וועלט.

אַלע יודישע אינסטיטוציעס און געשעפטען אין ארץ-ישראל זענען נעכטען געווען געשלאָסען

די לעצטע מינוטען פון לאָרד באַלפור

לאָנדאָן, 19 (יטא) לאָרד באַלפור איז ביז דער לעצטער מינוט געווען ביים פולען בעוואוסטזיין. אַ מינוט פאַר'ן טויט האָט ער זיך געזעגנט מיט זיין דינער, וואָס האָט ביי איהם געדינט 30 יאָהר, און האָט איהם פעסט געדריקט די האַנט.

טרויער אין ענגלישען פּאַרלאַמענט

מיטגעפיהל-דעפּעשען פון קעניג און פון פּרעמיער

לאָנדאָן, 19 (יטא) צוליב'ן טויט פון לאָרד באַלפור איז היינט נאָכמיטאָג נישט פאָרגעקומען קיין זיצונג פון פּאַרלאַמענט אַלס צייכען פון טרויער. דער ענגלישער קעניג און דער פּרעמיער מאַקדאָנאַלד האָבען אַריינגעשיקט קאָנדאָלענץ-דעפּעשען צו לאָרד באַלפור'ס ברודער, וואָס איז זיין יורש (ווי בעקאַנט, איז לאָרד באַלפור נישט געווען פערהייראַט. — די רעד.)

טרויער-זיצונג פון ציוניסטישען אַקציאָנס-קאָמיטעט

פּראָפ. ווייצמאַן וויינט, ווען ער איז מספּיד

לאָנדאָן, 19 (יטא) היינט פריה איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון אַקציאָנס קאָמיטעט. דער פאָרזיצער לעאָ מאָצקין האָט מיט וועגען טויט פון לאָרד באַלפור. דער אַקציאָנס-קאָמיטעט הערט אויס די טרויעריגע בשורה שטעהענדיג.

דאַן נעמט דאָס וואָרט פּראָפ. חיים ווייצמאַן. ער האָט געזאָגט, אַז ערשט מיט דריי טעג צוריק האָט ער גערעדט מיט לאָרד באַלפור און איהם איבערגעגעבען די וואונשען פון אַקציאָנס-קאָמיטעט. עס איז שוין אָבער געווען קלאָר, אַז זיינע טעג זענען געציילטע. לאָרד באַלפור — זאָגט ווייטער פּראָפ. ווייצמאַן — איז געווען אַ מענש פון הויכע אידעאַלען און ערהאַבענע טרוימען. ער איז געווען איינער פון די גרויסע וועלט גייסטער.

ווען פּראָפ. ווייצמאַן זאָגט, אַז לאָרד באַלפור איז פון אונז אוועקגעריסען געוואָרען אין מאָמענט, ווען ער איז אונז געווען אַזוי נויטיג, ברעכט ער אויס אין אַ געוויין און מיט איהם צוזאַמען וויינט מיט דער גאַנצער אַקציאָנס-קאָמיטעט.

לעאָ מאָצקין שליסט דאַן די זיצונג, אַלס צייכען פון טרויער.

* * *

לאָנדאָן, 19 (יטא) דער באַנקעט, וואָס האָט געזאָלט איינגעאָרדענט ווערען לכבוד מ. מ. אוסישקין, איז אָפּגעזאָגט געוואָרען אַלס צייכען פון טרויער נאָכ'ן טויט פון לאָרד באַלפור.

טרויער אין פעלקער-בונד

זשענעף (ספּ.) אין די קרייזען פון פעלקער-בונד האָט די ידיעה וועגען טויט פון לאָרד באַלפור אַרויסגערופען אַ גרויסען טרויער. עס ווערט אָנגעוויזען, אַז לאָרד באַלפור איז געווען פון די ערשטע, וואָס האָבען מיטגעהאָלפען צו דער ענטשטעהונג פון דעם פעלקער-בונד.

לאָרד באַלפור'ס לויה וועט זיין אָהן פּאַראַד

לאָנדאָן, 19 (יטא) די לויה פון לאָרד באַלפור וועט פאָרקומען אין וויטינגהעם, אַ קליין שטעטעל אין שאָטלאַנד, וואו ער איז געבוירען געוואָרען. די לויה וועט פאָרקומען לויט'ן וואונש פון נפטר, אָהן צערעמאָניעס.

אַלע יוד. אינסטיטוציעס און געשעפטען אין ארץ-ישראל געשלאָסען

אַלס צייכען פון טרויער

ירושלים, 19 (יטא) די ציוניסטישע עקזעקוטיווע איז זיך היינט צונויפגעקומען אויף אַ טרויער-זיצונג. אין דער זיצונג האָבען זיך אויך בעטייליגט די מיטגלידער פון „ועד הלאומי". אַלס צייכען פון טרויער זענען געשלאָסען געוואָרען אַלע נאַציאָנאַלע אינסטיטוציעס.

די ציוניסטישע עקזעקוטיווע האָט זיך געווענדעט צו דער הרבנות הראשית, אַז אין אַלע שולען פון גאַנץ ארץ ישראל זאָלען אָפּגעריכט ווערען תפילות פאַר'ן נפטר.

ווי די יט"א דערוויסט זיך, האַלט מען אין די אָנפיהרענדע ציוניסטישע קרייזען פאַר נישט געוואונשען דאָרט איינצואָרדענען טרויער-מאַניפעסטאַציעס.

* * *

ירושלים, 19 (יטא) די העברעאישע צייטונגען האָבען אַרויסגעלאָזען עקסטרא אויסגאַבען מיט דער טעלעגראַמע וועגען לאָרד באַלפור'ס טויט. די פּרעסע בעצייכענט דעם טויט פון לאָרד באַלפור אַלס גרויסען פערלוסט פאַר'ן יודישען פאָלק און דעם ישוב. די ידיעה וועגען באַלפור'ס טויט האָט אַרויסגערופען איינדרוק איבער'ן לאַנד טיפען טרויער, און ירושלים און תל-אביב זענען סימבאָליש געשלאָסען געוואָרען אַלע יודישע געשעפטען אַלס צייכען פון טרויער.

טרויער-זיצונג אין וואַרשא פון ציון צענטראַל-קאָמיטעט

אַרויסגעשיקט קאָנדאָלענץ-דעפּעשען צו דער לאָנדאָנער עקזעקוטיווע, צו דער ענגלישער רעגירונג און צו דער פאַמיליע באַלפור

וואַרשא, 19 (יטא) לויט דער איניציאַטיווע פון ציוניסטישען צ. ק. איז אין אָוונט פאָרגעקומען אַ טרויער-זיצונג צוליב דעם טויט פון לאָרד באַלפור. אַ חוץ דעם ציוניסטישען צ. ק. האָט זיך אויך אין דער זיצונג בעטייליגט „תרבות", „קרן היסוד", „קרן קימת", פּאַלעסטינא-אַמט, רעכטע פּועלי ציון, הסתדרות, מזרחי, „החלוץ", "וויזאָ" און די יודישע פּרעסע. אויפ'ן אָרט פון אָפּוועזענדען פּרעזעס יצחק גרינבוים האָלט אַ קורצע רעדע דער וויצע-פּרעזעס אברהם פּאָדלישעווסקי וועלכער בעט די פערזאַמעלטע צו בעעהרען דעם אָנדענקען פון פערשטאָרבענעם מיט אויפשטעהן פון די ערטער.

עס איז בעשלאָסען געוואָרען אַרויסצושיקען קאָנדאָלענץ-דעפּעשען צו דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין לאָנדאָן, און דורך דער פערמיטלונג פון דער עקזעקוטיווע צו דער ענגלישער רעגירונג און צו דער משפּחה פון לאָרד באַלפור, ווי אויך צו שיקען אַ דעלעגאַציע צום ענגלישען אַמבאַסאַדאָר אין וואַרשא.

עס איז אויך בעשלאָסען געוואָרען איינצואָרדנען אין דער קומענדער וואָך אַ גרויסע טרויער-אַקאַדעמיע און אַרויסצולאָזען אַן אויפרוף צו די יודען אין פּ׳ י׳.

בעת דער לויה פון לאָרד באַלפור

וועלען יודישע געשעפטען אין גאַנץ פּוילען זיין געשלאָסען

וואַרשא (טעלפּ.) די ידיעה וועגען טויט פון לאָרד באַלפור האָט צווישען וואַרשעווער יודענטום אַ טיפען איינדרוק געמאַכט. די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע האָט זיך געווענדעט צו די סוחרים-פעראיינען, אַז די סוחרים זאָלען שליסען די געשעפטען אין דער צייט פון דער לויה.

דער טרויער אין לאָדז

עקסטרא טרויער-זיצונג פון ציוניסטישען קאָמיטעט

נעכטען אָוונט, ווי נאָר עס איז דורכ'ן ד"ר אַ. ע... [illegible] געוואָרען די ידיעה פון טויט פון דעם גרויסען ענגלישען מלוכה-מאַן, שעפער פון דער בעקאַנטער דעקלאַראַציע וועגען ארץ ישראל, לאָרד אַרטור דזשעמס באַלפור, איז צוזאַמענגערופען געוואָרען אַ עקסטרא זיצונג פון ציוניסטישען קאָמיטעט אין לאָדז.

נאָך אַ קורצער טרויער-רעדע, וועלכע איז אָנגעהערט געוואָרען שטעהענדיג, איז בעשלאָסען געוואָרען אַרויסצושיקען בייליידס-דעפּעשען דער פאַמיליע פון פערשטאָרבענעם און דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין לאָנדאָן, צו בעפולמעכטיגען דעם פאָרזיצענדען פון דער אָרגאַניזאַציע דעם. ד"ר ראָזענבלאַט וועלכער וויילט איצט אין לאָנדאָן אויף דער זיצונג פון ציוניסטישען אַקציאָנס-קאָמיטעט, צו פערטרעטען די היגע ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע אויף דער לויה. איינצואָרדנען דעם קומענדיגען שבת אין דער שוהל „אהל יעקב" אַ הזכרה מיט אַ טרויער-רעדע.

* * *

טרויער-זיצונג אין „מזרחי"

צוליב'ן טויט פון לאָרד באַלפור, האָט די פערוואַלטונג פון לאָדזשער „מזרחי" נעכטען אָוונט צונויפגערופען אַן עקסטרא טרויער-זיצונג, אויף וועלכער עס איז בעעהרט געוואָרען דער אָנדענק פון פערשטאָרבענעם דורך אויפשטעהן פון די ערטער. ה׳ מ. העלמאַן האָט געהאַלטען אַ קורצע רעדע וועגען דער פּערזענליכקייט פון נפטר און זיינע פערדינסטען פאַר דער יודיש-נאַציאָנאַלער היים אין ארץ ישראל.

די זיצונג האָט זיך געשלאָסען מיט דער החלטה פאָרצולעגען אַלע ציוניסטישע אָרגאַניזאַציעס אין לאָדז היינט דאָנערשטאָג, צו בעזוכען דעם היגען פערטרעטער פון ענגלישען קאָנסולאַט אין פּוילען און איהם אויסדריקען בייליד צוליב'ן טויט פון גרויסען ענגלישען מלוכה-מאַן. עס איז אויך בעשלאָסען געוואָרען אַרויסצושיקען קאָנדאָלענץ-טעלעגראַמען צו דער ענגלישער רעגירונג, צו דער פאַמיליע באַלפור, צו דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע און צו דער „אַגענץ" און דער פּרעזאַן פון פּרעזידענט ווייצמאַן.

מאַרשאַלעק שימאַנסקי קאָנפערירט היינט

מיט די פאָרשטעהער פון די סיים-קלובען וועגען שאַפען די רעגירונג

מוראַדיגע שרפה אין אַ פּראָווינץ-שטאָט פון טשילי

1200 איינוואוינער געבליבען אָהן אַ דאַך איבער'ן קאָפּ.—200 מענשען אומגעקומען אין די פלאַמען

מאַרשאַלעק שימאַנסקי קאָנפערירט מיט די פאָרשטעהער פון די סיים-קלובען

וו אַ ר ש אַ, (טעל.) אין די פּאָליטישע קרייזען גלייבט מען נישט, אַז מאַר־שאַלעק שימאַנסקי'ן זאָל זיך איינגעבען צו שאַפען אַ רעגירונג. דער צענטראָלעוו האָט בעשלאָסען אָפּוואַרטען מיט אַ דעציזיע וועגען דער רעגירונג, ביז מאַרשאַ־לעק שימאַנסקי וועט אָפּגעבען ענטשפּרעכענדע ערקלעהרונגען.

היינט 10 פריה האָט מאַרשאַלעק שימאַנסקי בעשטימט אַ קאָנפערענץ מיט די פּאָרזיצער פון ב. ב. קלוב, מיט פּולק. סלאַוועק און סענאַט. ראָמאַן. 12 אַ זייגער מיט'ן פּרעזידיום פון ב. ב. קלוב די דעפוט. קאַשטשאַלקאָווסקי און פּאַ־לאַקיעוויטש. 5 אַ זייגער מיט די פּ. פּ. ס. מיט ניעדזשאַלקאָווסקי'ן, 6 אַ זייגער מיט „וויזוואָלעניע". דער „צענטראָלעוו" וועט נאָכ'ן אויסהערען די ערקלעהרונגען פון מאַרשאַלעק שימאַנסקי אָננעמען אַ שטעלונג צו דער נייער רעגירונג.

אויף היינט האָט דער „צענטראָלעוו" בעשטימט אַ זיצונג, אויף וועלכע די ראַזיגע פראַגע וועט בעהאַנדעלט ווערען, מען איז אָבער זיכער, אַז סוף כל סוף וועלען די בעמיהונגען פון סענאַט מאַרשאַלעק צונויפצושטעלען אַ רעגירונג נישט געלונגען נאָר, פּרעמיער וועט ווערען מאַרשאַל פּילסודסקי און וויצע פּרעמיער פּראָפ. באַרטעל.

בודזשעט קאָמיסיע געשטראָכען 8 מיליאָן זלאָטיס פון די צוגאָב-קרעדיטען פאַר 1927-28

וו אַ ר ש אַ, (טעל.) די בודזשעט-קאָמיסיע ביים סיים האָט היינט בעטראַכט די פּראַגע, וועגען די צוגאָב-קרעדיטען פאַר 1927-28. די קאָמיסיע האָט בעשלאָסען נישט אָנצונעמען די 8 מיליאָן זל. וואָס זענען אויסגעגעבען געוואָרען אויף די סיים-וואַהלען.

פּראָקלאַמאַציע פון די לעגיאָניסטען געגען סיים

וו אַ ר ש אַ, (טעל) היינט איז אויף די גאַסען פון וואַרשא פּערטיילט געוואָרן אַ פּראָקלאַמאַציע פון די לעגיאָניסטען מיט פאָלגענדען אינהאַלט: בירגער! פון דער וויעסקא גאַס געהט אַ מגפה אויפ'ן לאַנד, וואָס גראָבט אונטער דעם בנין פון דער רעפּובליק. פון דאָרטען ווערט פּערשפּרייט אַ מהומה און אַ פּאַניק איבער'ן לאַנד, פון דאָרט קומט די פּערצווייפלונג אין פאָלק. בירגער! עס איז די העכסטע צייט צו מאַכען אַ סוף דערצו און נישט צו בלייבען גלייכגילטיג. דעם 19 דעם חודש געהען מיר אַלע צום אַפּעל אין בעלוועדער, נאָך אַ בעפעהל צום קאָמענדאַנט. 6 אָוונט קומט פאַר 'אַ זביורקא אויפ'ן „מאַרשאַל פּלאַץ".

פּערשטאַרקט די סיים-וואַך

וו א ר ש א, (טעל) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער לעגיאָנערען-זביורקא אויפ'ן מאַרשאַל פּלאַץ, איז פּערשטאַרקט געוואָרען די מאַרשאַלעק-וואַך אין סיים עס זע־נען אָנגענומען געוואָרען אויסערגעוועהנליכע מיטלען. די טירען פון דער געביי־דע זענען געהען פערשלאָסען. די וואָזשני'ס פון סיים האָבען קיינעם אין סיים-בנין נישט אַריינגעלאָזט און דער סיים איז געווען בעוואַכט פון פּאָליציי.

„צענטראַלעוו" פאָדערט צונויפצורופען די קאָנסטיטוציע-קאָמיסיע

וו אַ ר ש אַ, (טעל.) די פאָרשטעהער פון „צענטראָלעוו" האָבען זיך געווענ־דעט צום פּאָרזיצער פון דער קאָנסטיטוציע קאָמיסיע צונויפצורופען וואָס גיכער אַ זיצונג פון דער קאָמיסיע, היות אויך די ב. ב. און די רעגירונג וויל האָבען, אַז די קאָמיסיע זאָל וואָס גיכער פּערענדיגען איהר אַרבייט. דער רעגירונגס-קרי־זיס קאָן נישט זיין קיין תירוץ, וויזוען אַן די פאָרשטעהער פון „צענטראָלעוו", אויף אָפּשלעפּען די אַרבייט פון דער קאָנסטיטוציע-קאָמיסיע.

מאָנטאַג אַ סיים-זיצונג

וו אַ ר ש א, (טעל.) אויף מאָנטאָג דעם 24 איז בעשטימט געוואָרען אַ זי־צונג פון סיים.

נעכטיגע פּילסודסקי פייערונגען אין וואַרשא

וו אַ ר ש א(טעל.) די פּילסודסקי־פייערונגען זענען נעכטען אין וואַרשא אַרויך זעהר אומפּאַיאַנט.

מוראַ'דיגע שרפה אין טשילי

נ י ו - י אָ ר ק (טו) און דער פּראָ־ווינץ-שטאָט פון טשילי פּיערטאַ מאָנטע פּושעוועט זינט 24 שעה אַ מוראַ'דיגע שרפה. ביז 12.000 איינוואוינער זענען שוין געבליבען אָהן אַ דאַך איבער'ן קאָפּ. 3 מענשען זענען אומגעקומען אין די פלאַמען. די צאָהל פּערוואונדעטע איז נאָך נישט בעקאַנט. דער שאָדען בעטרעפט שוין איצט 1 מיליאָן דאָלאַר.

לאָ נ ד אָ ן (א.ו.) פון דער שרפה אין פּיערטאַ מאָנטאַ זענען שוין אומגעקומען 200 מענשען. דאָס פייער ווילדעוועט ווייטער אָהן אויפהער.

ווער האָט געוואונען אויף דער מלוכה-לאָטעריע?

ציהונג פון דער 5 קלאַס פון דער 20. מלוכה לאָטעריע

12-טער טאָג

זל. 15000 נ. 162502

זל. 10000 נ. 186980 206140

זל. [illegible]000 נ. 20787 97142 136179 178446 199357

זל. 30 0 נומער 67629 114037 151681

זל. 2 00 נ. 27653 96679 167065 179477 197927 198392

זל. 1000 נ. 9290 11138 15708 16330 31745 36221 89423 41481 60369 80519 96940 137284 149988 150456 173971 182290 186395 200195 200769 203361

זל. 600 נ. 10214 11903 20459 22468 30045 47325 60402 77102 87618 91412 106563 109608 136798 189557 147410 151539 154618 168513 179612 181233 184051 188491

זל. 500 נ. 389 1755 2848 4717 6835 9961 11216 11910 11954 12915 17942 22454 2[illegible]264 27963 28247 29687 40680 41220 49245 56894 59987 61202 69369 70445 71332 80626 81155 82561 86062 87051 98376 98619 103001 105024 108[illegible]12 112430 118074 124138 124856 126155 129382 131137 131207 133338 134757 138859 189294 140479 143894 145747 1499 28 150115 153097 154134 159029 159521 160796 161844 163565 166592 169108 169611 170817 170902 174415 177964

178246 180789 181707 181759 181764 183822 184267 184814 186155 18[illegible]834 194780 198109 199709 201044 201829 207012

נאָך דער הפסקה.

זל. 350.000 נ. 184188

זל. 60.000 נ. 182589

זל. 10000 131227 184018

זל. 5000 נ. 26393

זל. 3000 נ. 42081 169838

זל. 2000 נ. 73547 75789 91257 139622 168129

זל. 1000 נ. 22477 81746 46891 55724 64284 68116 82907 103860 128744 132302 139151 194731

זל. 600 נ. 1776 1789 6367 16430 19153 21943 46644 49302 58103 64947 70918 103337 110891 118717 128567 151725 166917 168174 179432 184917 191181 1[illegible]3810 208700.

זל. 500 נ. 8399 7063 8573 1475 18596 20[illegible]1 22145 29528 34503 35104 42097 43027 43821 47623 51322 53390 57272 62343 63346 65862 68037 69645 70587 7[illegible]816 77177 82911 84302 90391 92534 103719 104451 105275 109162 115026 121759 123920 124380 1 4427 125730 127453 132323 135198 142476 143063 145138 146583 146614 146657 151640 154635 167493 168199 168341 172057 173288 173399 184426 181908 190189 195884 201447 206803

בעריכטס-מיטינג פון פועלי-ציון-פראַקציע אין לאָדזער שטאָט-ראַט

שבת קומט פאָר אין שפילהאַרמאָניע" אַ בעריכטס-מיטינג פון דער פועלי־ציון פראַקציע אין לאָדזשער שטאָט-ראַט אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פערענדיגונג פון דער בודזשעט-דעבאַטע. מיט רעדעס וועלען אַרויסטרעטען חבר׳ לענדערסקי, ד"ר שיפּמאַן, שאַפּיראָ, וואַ־לינסקי, אַגריסאָ, סמאָלאַרסקי, פּראַנס און אַנד.

געשטאָרבען פּראָפעסאָר לעאָן בלום

ש ט ר אַ ס ב ו ר ג, (י.ט.א.) דאָ איז געשטאָרבען אין עלטער פון 52 יאָהר דער פּראָפעסאָר פון מעדיצינישען פּאַ־קולטעט פון שטראַסבורגער אוניווערסי־טעט לעאָן בלום, אַ ייד פּראָפּ. בלום האָט פערעפענטליכט אַ רייהע מעדיצינישע ווערק און האָט אין משך פון 11 יאָהר פערנומען די אוניווערסיטעט-קאַטעדער אין שטראַסבורג.

דער מצות פּערקויף אין רוסלאַנד

זאָל ענדליך פערבאָטען ווערען

מ אָ ס ק ו אַ, 19 (יטא) דער פּער־באַנד פון די גאָטלאָזע איז אַרויסגעטרע־טען מיט אַ פאָדערונג צו דער סאָוויעטי־רעגירונג אינגצופיהרען אַ געזעצליכען פערבאָט פון מצות-פּערקויף אין גאַנץ רוסלאַנד.

—:0:—

טרויער אין „וויזא"

צוליב'ן טויט פון לאָרד באַלפור

פאַר'ן עפענען די נעכטיגע פאָרזיצונג און „וויזא", האָט די פאָרזיצענדער אין צאַהן-אַרצט מלכה רעזניק מיטגעטיילט וועגען טויט פון גרויסען ענגלישען מלוכה-מאַן לאָרד באַלפור. אַלע אָנוועזענדע שטעהען אויף פון די ערטער און פרוי רעזניק רעדט אַרום אין רירענדע ווערטער די גרויסע אבידה, וואָס דאָס יודישע פאָלק האָט געליטען.

קרעדיטען פאַר האַנדעל זאָגט צו מיניסטער קוויאַטקאָווסקי,

כדי צו קענען גענוסען פונ'ם דייטש-פוילישען האַנדעלס-טראַקטאַט

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אונטערשרייבען דעם פויליש-דייטשען האַנדעלס אָפּמאַך, איז אין האַנדעלס-מיניסטער־יום פאָרגעקומען אַ פּרעסע-קאָנפערענץ, בעי בעטייליגונג פון מיניסטער קוויאַט־קאָווסקי, פאָרשטעהער פון דער פוילישער האַנדעלס - דעלעגאַציע טוואַרדאָווסקי און ראַט פון האַנדעלס-מיניסטעריום אַדאַמקעוויטש.

מיניסטער קוויאַטקאָווסקי האָט קודם כל ערקלערט, אַז טראָץ דעם, וואָס די דייטשע רעגירונג האָט די גאַנצע צייט פון די אונטערהאַנדלונגען געגעבען אינ־פאָרמאַציעס דער פּרעסע, האָט אָבער די פוילישע רעגירונג אַזוי נישט געטון און בעשלאָסען, אַז כל זמן די אונטערהאַנד־לונגען וועלען נישט זיין פערענדיגט נישט אַרויסצוגעבען קיין שום אינפאָרמאַציעס. די חשיבות פון יעדען טראַקטאַט ליגט נישט אַזוי וויט אין'ם אינהאַלט, נאָר אין דעם אופן, ווי אַזוי ער ווערט אויס־געפיהרט. דער אָפּגעשלאָסענער טראַק־טאַט איז דער ליקווידאַציע-אָפּמאַך „ענט־לאַסטעט די פוילישע היפּאָטעק" און עס מוז דערום פאָרקומען אַ ווירטשאַפטליכע פערלייכטערונג. דער אָפּמאַך פּערזיכערט קודם כל נייע מעגליכקייטען פאַר דער פויל.שער לאַנדווירטשאַפט, און דאָס נישט בלויז צוליב דעם אַריינפיהר פון חזירים קיין דייטשלאַנד, נאָר אויך דערפאַר, וואָס דייטשלאַנד האָט אויך אָפּגעשאַפט דעם צאָל פון אַלע אַנדערע לאַנדווירט־שאַפטליכע אַרטיקלען. די פוילישע רויה־שטאָפען בעקומען אויך אַ גינעם אָפּזאַץ־מאַרק די אינדוסטריע געפינט זיך בלי ספק אונג שווערע בעדינגונגען. דער מי־ניסטער איז אָבער איבערצייגט, אַז די פערגרעסערונג פון דער קאָנסומציע וועט אויך טון אַ געווינסע טובת דער אינדוס־טריע מיט אויסנאַהם פון עטליכע בראַנ־זשען. זעהר פיל נוצען וועט אויך דערפון האָבען דער האַנדעל, די געפאַהר הראָהט נאָר בלויז צוליב דעם, וואָס דער האַנ־דעל אין פוילען איז איצט צופיל פערמאַ־טערט, און דעריבער איז זעהר נויטיג צו העלפען דעם האַנדעל מיט קרעדיט. דער גען. מיניסטער טוואַרדאָווסקי און דער האַנדעלס-ראַט האָבען גערעדט וועגען די יסודות און וועגען די פרטים פון טראַקטאַט. דער טראַקטאַט שאַפט נאָר אָפּ די פוילישע קריגס-פערבאָטען (די אזוי גערופענע ערשטע ליסטע, וועלכע בעשטעהט פון אַ רשימה לוקסוס-אַרטיק־לען, וואָס זענען צוליב'ן צאָל-קריג געווען פערבאָטען אַרײנצופיהרען קיין פוילען. דאָס זעלבע איז אויך מיט דער ליסטע 4). בנוגע די פערבאָטענע סחורות פון דער ליסטע נומער 2 און 3 בעקומט דייטשלאַנד אַ געוויסען קאָנטינגענט פון די אַלע סחו־רות, וואָס זענען אויסגערעכענט אין די ליסטעס. ווי למשל 12 הונדערט טאָן אויטאָמאָבילען א. ד. גל. דייטשלאַנד שאַפט ווידער אָפּ דעם ספּעציעלען צאָל, וואָס איז אַרויפגעלעגט געוואָרען נאָר אויף פוילישע סחורות. פוילען בעקומט אַ געניגענדען קאָנטינגענט צו אויספאָרטי־רען לעבעדיגע חזירים און די שעכט-חזי־רים, וועלכע געפינען זיך אין די דייטשע פּאָרט-שטעט, פון דאָרט קאָן שוין דאָס פלייש ווערען פערקויפט אין גאַנץ דייטש־לאַנד.

אין די ווייטערדיגע געשפּרעכען האָ־בען די פאָרשטעהער פון דער רעגירונג ערקלערט, אַז דער טראַקטאַט גיט בזמנים מלוכות די זעלבע רעכט בנוגע דעם גע־גענזייטיגען עקספּאָרט און אימפּאָרט. די פוילישע ווירטשאַפט וועט דערפון זעהר פיל געניסען און דער מאַראַלישער קרע־דיט פון פוילען וועט האַדורך זעהר שטאַרק וואַקסען אין אויסלאַנד.

היום יום ה' כ' לח' אדר בשעה 12 בצהרים למלאת שנה ראשונה לפטירת בעלי ואבינו היקר

נ"ע שבתי ב"ר בנימין זצ"ל ענגלאַרד

תוצג מצבה, ובשעה 11 לפני הצהרים תערך הזכרה בבית הכנסת של חברת „חסד של אמת ומנחמי אבלים" בלאדז ברחוב פיוטרקובר 34.

כל קרוביו מוקיריו ומיודעיו מתבקשים לבוא.

המשפחה

צו דער חתונה פון אונזער חבר

יוסף מרדכי האַמבורסקי מיט פרל. סאַלאַ קרול

ווינשען אַ האַרציגען מזל-טוב און אַ גליקליכע צוקונפט

ל. שייבע, מאַניעק וואַרשאַווסקי, חיים שמולעוויטש

ל. בירענשטאָק, שלאַמעק האַמבורסקי, חיים באַנקהאַלטער

ZAWIADOMIENIE.

Podaje się do wiadomości **wierzycieli**

Joela Bromberga w Łodzi

Plac Wolności 5,

że celem podjęcia wspólnej akcji ogłoszenia upadłości tejże firmie z powodu zawieszenia wypłat, zechcą się skomunikować z № **telefonu 15898.**

Dr. Z. RAKOWSKI

ספּעציאַליסט פאַר אויערן, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייט

קאָנסטאַנטינער 9 טעלעפאָן 127-81

שפּרעכשטונדען 12—2 און פון 5—7 נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגעזשער 17, פון 2 ביז 3 נאָכמ.

Dr. med. H. Lajchter

צאָהן-כירורג

קיפּער, דזשאַנסלעס גומען, צינג-קראַנקהייטען א.ד.ג.

האָט זיך איבערגעצויגען

אויף זשעלאָנאַ 9, טעל. 149-66 1 שטאָק פּראָנט

Dr. L. Suchowczycki

כירורג

נעמט אָן טעגליך פון 2 ביז 3 און פון 6 ביז 8

Pl. Dąbrowskiego 2, tel. 123-47

די שומרי ומזהירי שבת

נאַרוטאָוויטשא 11 מאַכט בעקאַנט, אַז פון היינט אָן דיזשורירט אַ קאָמיסיע פון 8—10 אָוונט, וואָס גיט אַרויס, אומזיסט תעודות צום ראַבינאַט צו כשר'ן די אויווענס צו באַקען מצות. בעמ. די פּראַאינטערעסיר־טע בעקער ווערען געבעטען צו קומען 2 טעג פריהער פאַר'ן כשר'ן די אויוועניס.

Dr. Wołkowyski

צעגיעלניאַנאַ 25

טעלעפאָן 126-87

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט וועגערישע קראַנק־הייטען און מענער-שוועכע. עלעקטראָ אַנאַליזען בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 8—2, און פון 6 -9 אָוונט.

בעזונדער „וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. A. Mazur

וסכאָדניאַ 65, — טעל. 166-01

נעמט אָן פון 12.30—1.30 און 4—6 אָוונט.

יוסף האַמבורסקי
סאַלאַ קרול

צו זייער חתונה אַ הערצליכען מזל-טוב

אַדאָלף און פּאַוועל ליפשיץ.

„יעאַס" זוכט אַ לאָקאַל

אין צענטער שטאָדט (פּיעטריקאָווער גאַס ווערט בע־פאָרצוגט) פון דריי שטובען. געוואונשען פאַרטער, עווענטועל ערשטער שטאָק. ס'קען זיין אַ געשעפטס־לאָקאַל אָהן בעקוועמליכקייטען.

אָפּערטען אָפּצוגעבען אין ביוראָ פון „יעעס" אין לאָ־קאַל פון סוחרים-פעראיין, פּיעטריקאָווער 10, פון 10 ביז 2 פאַרמיטאָג.

Dr. med. Adam Bender

נאַרוטאָוויטשא 30 טעל. 41-75

ספּעצ. פאַר אינערליכע און האַרץ-קראַנקהייטען

לאדזשער טאגעבלאט

ד ר רעדאקטאר זעהט-זיך פון 6 ביז 7 אין אוונט.
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

„Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skrz. poczt. 16 :אדרעס
טעלעפאנען: רעדאקציע 10057. אדמיניסטראציע 100.47

די אונגעהויערע בעדייטונג פון האנדעלס-טראקטאט מיט דייטשלאנד

אין שום גוזמא קאן מען אנרופען דעם פאקט פון אפשליסען דעם האנדעלס-טראקטאט צווישען פוילען און דייטשלאנד אלס אויסערגעוויינליכען עפעס אדער מאמענט. לאמיר זיך נאר דערמאנען וועגען דעם ביז איצטיגען אבנאָרמאלען מצב. מיר האבען נישט געהאט קיין האנדעלס-טראקטאטען מיט די עקזאטישע לענדער, וואס מיר האבען מיט זיי גארנישט געהאט קיין שום צוזאמען, און מיט די צוויי שכנות'דיגע מלוכות, וואס ליגען אויף אונזערע גרעניצען, און מיט וועלכע מיר זענען פארבונדען מ.מ. שטארקע האנדעלס-טראדיציעס, האבען מיר נישט געהאט קיין שום אפמאך, וואס זאל שטעלען דעם געגענזייטיגען האנדעל אויף א פעסטען יסוד. טראץ די ערנסטע שוועריגקייטען האט זיך פוילען זעלבסטפארשטענדליך געשטארקט און זיך געשטעלט אויף א גענוג הויכען ניוואָ פון ווירטשאפטליכען קאנסאלידאציע. פערגלייכמעסיג אזוי ארום די אפענע און בעהאלטענע האפנונגען פון די שונאים, וואס האבען געזאגט, אז פוילען קאן זיך מיט די אייגענע כוחות נישט שטעלען אויף די פיס. דאס וואס מיר האבען אבער נישט געהאט קיין האנדעלס-טראקטאטען מיט אונזערע צוויי שכנות'דיגע מלוכות, און דער עיקר טאקע מיט דייטשלאנד — האט זעהר שטארק בעשווערט אונזער פאזיציע אין דער וועלט און אויף'ן ווירטשאפטליכען געביט אונז אנגעמאכט זעהר פיל שוועריגקייטען און אומאנגענעמליכקייטען. און א גאנץ גרויסער מאס איז דאס טאקע אויך געוועזען די סבה פון אונזער קרעדיט-איזאלאציע. די סטאביליזאציע-הלואה פון 1927 האט אויך אפילו נישט געקענט רעדלען. ווירטשאפטליך איז דער דאזיגער קרעדיט באיקאט מיט גארנישט געווען בעזייטיגט, ווארום אונזערע ווירטשאפטליכע בעדינגונגען זענען דאך און געבליבען מיט גארנישט ערגער ווי עס איז אין די אנדערע מלוכות פון מערב-אייראפא. די סבות פון דעם דאזיגען באיקאט האבען דעריבער געמוזט ליגען אויף אן אנדערער פלאך, און עס איז זיך גארנישט שווער אנצושטעלען, וואו זיי זענען געלעגען. די 5-יעהריגע ווירטשאפטליכע מלחמה צווישען פוילען און דייטשלאנד האט געשאפען דעם איינדרוק ביי די וויכטיגע רעגירונגען מיט די קלייניגע קאפיטאלען אין פראנקרייך און אמעריקא, אז אין פוילען פעהלט די זיכערהייט און רוה, וואס עס איז דער אויסלענדישער קאפיטאל [illegible] ער בעשליסט זיך אריינצונעמען [illegible] אז די גרויסע קליינע רענטיערס און נישט די גרויסע באנק-הייזער [illegible] גרויסע פינאנסיסטען — דעצידירען [illegible] צו א הלואה פון א וועלכען [illegible] לאנד האט פאר זיך נישט קיין שאנס [illegible] נישט. און די דאזיגע פאקטען זענען פאר אונז געווען אומגינס[illegible] [illegible] מורא פאר דער העכערער צאל-מלחמה צווישען פוילען און דייטשלאנד.

[illegible] א צווייטע סבה, וואס איז אויך [illegible] ווערען מיט דעם דאזיגען צאל-מלחמה [illegible] האט אויך געהאט א נעגאטיווען איינ[illegible] אויף'ן צופלוס פון אויסלענדישען [illegible] קען פוילען. דער אמעריקאנער [illegible]

און אפילו דער פראנצויזישער קאפיטאל האבען נאך ביז איצט נישט אנגעקניפט קיין דירעקטען קאנטאקט מיט די מלוכות, וואס זענען זיי ווענינ בעקאנט, נאָר זיי בעניצען זיך מיט דער פערמיטלונג פון די דייטשע בענק. און ווי לאנג עס איז געווען א צאל-מלחמה צווישען פוילען און דייטשלאנד, האט זעלבסטפערשטענדליך נישט געקענט זיין קיין רעדע, אז די דאזיגע בענק זאלען האבען אנ'אינטערעס פאר פוילען.

מיר דארפען האפען, אז איצט, נאכ'ן אפשליסען פון האנדעלס-טראקטאט און נאך זיין ראטיפיקאציע אין ביידע פארלאמענטען, וואס וועט גאנץ זיכער פאר קומען בקרוב, וועט די קרעדיט-איזאלאציע געבראכען ווערען, און דערמיט וועט פוילען געגעבען ווערען די מעגליכקייט צו געניסען פון אינטערנאציאנאלען קרעדיט, וואס מיר דארפען אזוי נויטיג פאר אונזער ווירטשאפטליכען אויפבוי. געוויס האבען מיר נישט צו ערווארטען קיין נאלחשעם מבול, וואס וועט פערפליצען פוילען מיט דעם אויסלענדישען קאפיטאל, די דאזיגע מויער וועט אבער געבראכען ווערען און דאס איז שוין גוט.

אט אין דעם ליגט — לויט אונזער מיינונג די הויפט-חשיבות פונם אונטער געשריבענעם האנדעלס-טראקטאט. מען דארף זיך נאטירליך פרעגען צו מיר וועלען נישט צאהלען צו טייער פאר דער דאזיגער טובה מיר קאנען אבער פעסטשטעלען, אז אין אלגעמיין וועט אונז דער אפמאך ברענגען זעהר פיל נוצען, און זיין גרויסע מעלה איז דאס, וואס ער האט גלייכע זכיות פאר ביידע צדדים. אונזער אינדוסטריע דראהט נישט דורך אהם א פערקאנקורירונג פון דער דייטשער אינדוסטריע, ווארום מיר האבען נישט אנערקענט פאר דייטשלאנד קיין שום צאל-הנחות, מיר האבען זיי נאר געגעבען די בעדינגונגען, וואס עס האבען אנדערע מלוכות היזק האבען וועלען נאר אפשר טאקע יענע אנדערע מלוכות. ווארום א דריטען טייל פון זייער עקספארט וועט איצט צונעמען דייטשלאנד, אונזער אינדוסטריע וועט אבער גארנישט פערלירען און נאך ווייניגער — אונזער קאנסומענט. ראנעגען וועט אבער דערפון זעהר פיל געניסען אונזער בערג-אינדוסטריע, וועלכער וועט איצט בעקומען א נאהענטען און ביליגען אפזאץ-מארק, עס וועט אויך געניסען די לאנדווירטשאפט.

נישט קיין קלענערע חשיבות איז אויך דער פאקט, אז אונזער צוקונפטיגע ענטוויקלונגס-ליניע וועט זיך פון איצט אן אנהויבען אויסצוגלייכען, אז אונזער האנדעלס-אויסטויש וועט איצט אנהויבען ארויפצוגעהן אויף נארמאלע וועגען, רעכענענדיג זיך נאר מיט ווירטשאפטליכע מאטיוען, און נישט מיט קיין פאליטישע, וועלכע האבען אונז נאר בלויז שאדען געברענגט. דאס איז א זעהר וויכטיגער שריט אויפ'ן וועג צו נארמאלירען די בעציהונגען נישט בלויז צווישען פוילען און דייטשלאנד נאר אויך פאר די האנדעלס-בעציהונגען אין צענטראל-אייראפא און אויפ'ן מזרח. די פלענער פונם פעלקער-בונד ווערען מיט דעם דאזיגען אפמאך פיל מעהר געשטארקט, ווי דורך צענדליגער קאנפערענצען אין גענף.

ד״ר ב. זיידען.

„דער ציוניזם איז נאך נישט ענד-גילטיג בעזיגט"
שרייבט דער ארגאן פון מוזולמענישען ראט

[illegible]ושלים (יטא) דער ארגאן פון [illegible]ען מוסולמענישען ראט „דושא[illegible] אל אראביא" פערעפענטליכט א [illegible]רטיקעל געווידמעט דעם „ערוואר[illegible]ן בעריכט פון דער שאו-קאמיסיע, [illegible]עלכען עס ווערט געזאגט: „הגם [illegible] בעריכט פון דער ענגלישער אויס[illegible]ונגס-קאמיסיע איז געפאסט פראָ[illegible]יש און נעגען דער באלפור-דעק[illegible]לאראציע, שטעהען נאך פאר דער אראבישער דעלעגאציע אין לאנדאן ווייטע אויפגאבען, ווייל דער ציוניזם איז נאך נישט פולשטענדיג בעזיגט". די ציוניסטען זענען נאך זעהר איינפלוסרייך און די ענגלישע פאליטיק אויפ'ן נאהענטען מזרח איז וואקעלדיג און נישט ענטשידען.

א נייע מיסיאנערישע געזעלשאפט פאר פוילען

[illegible]נציג (יטא) די גוט-בעקאנטע [illegible]ליכע סעקטע „קריסטיאן-סאיענס" [illegible]מעריקא האט לעצטענס דא גע[illegible] א הויפט-קווארטיר פון אנפיהרען [illegible]טערע טעטיגקייט אין פוילען און [illegible]נדערע לענדער פון מזרח-אייראפא. די אנפיהרער פון דער דאנציגער אפטיילונג פערזיכערן, אז אין אמעריקא געהערען א „גרויסע צאהל יודען" צו זייער סעקטע און זיי האפען, אז אויך אין פוילען וועלען די יודען אנערקענען די תורות פון דער סעקטע.

יודישע נייעס.

א יור. קהלה, וואס בעשעפטיגט נישט קיין יודען

פ ר א ג, (י.ט.א.) א שטארקע אויפרעגונג אין די יודישע קרייזען האט ארויסגערופען דער בעשלוס פון דער ארטאדאקסישער קהלה-פערוואלטונג אין בראטיסלאווא, נישט צו בעשעפטיגען קיין יודישע ארבייטער אין די מצה-בעקערייען פון דער קהלה.

די פועלי ציון פיהרען אנ'ענערגישע אקציע געגען דעם בעשלוס און פאדערן רעכט פאר יודישע ארבייטער ביים באקען מצות.

געשלאסען דאס יודישע נאבעל טעאטער אין ניו-יארק

נ י ו-י א ר ק. (יטא) דאס בעקאנטע יודישע נאבעל-טעאטער אין ניו-יארק, וואס איז אנגעפיהרט געווארען דורכ'ן פארזיצער פון פערבאנד פון יודישע טעאטער-אונטערנעמער ה' מאקס גאבעל איז געשלאסען געווארען. אין לאקאל פון דעם טעאטער וועט איינגעארדנעט ווערען אנ'ענגלישער קלאנג-קינא.

דער פערשטארבענער טשעכישער דיכטער זשיראשעק און די יודען

פ ר א ג, (י.ט.א.) אין צוזאמענהאנג מיט'ן טויט פון גרויסען טשעכישען שריפטשטעלער אלאיז זשיראשעק, וועמענס לויה איז דא פארגעקומען מיט גרויס פייערליכקייט ביי דער בעטייליגונג פון פרעזידענט מאסאריק, ווערט אנגעוויזען, אז דער פערשטארבענער ריכטער האט ארויסגעוויזען א פאזיטיווע שטעלונג צום יודענטום.

ניט רעכענענדיג זיינע יוגענד-ווערק האט זשיראשעק אין זיינע היסטארישע ראמאנען געשילדערט פיל ערהאבענע יודישע געשטאלטען פון מיטעלאלטער און האט שארף פערארטיילט די יודען-פערפאלגונגען. מיט א ספעציעלער מייסטערשאפט צייכנען זיך אויס זיינע ערצעהלונגען „הרב לעוו און דער טויט", ווי אויך די טרילאגיע „צווישען די שטראמען".

—:0:—

ווי זעהען אויס די יודישע קאלאניזאציע-מעגליכקייטען אין קאנאדא?

די ביזאיצטיגע קאלאניזאציע-פרובען און די רעזולטאטען, וואס זיי האבען געגעבען. — די פערשטארקטע טעטיגקייט פון „יק"א" אין קאנאדא

(ספעציעל פאר'ן „לאדזשער טאגעבלאט")

פון ל. זאלצמאן

די פראגע פון א ברייטערע יודישע קאלאניזאציע אין מערב-קאנאדא, ווערט ווידער שארף און געהט ארויף אויפ'ן סדר-היום פונם געזעלשאפטליכען לעבען.

איך זאג ווידער, ווייל די פראגע איז אמאל זעהר שארף געשטאנען און די פראגע איז טאקע אויך פערענטפערט געווארען. דאס איז געווען אין יאהר 1906 און נאך פריהער, ווען איבער דער וועלט האט זיך געטראגען קאנאדעס רוף צו די, וואס ווילען ארבייטען און האבען נישט ביי וואס, צו די וואס ווילען ווערען אקערבויער נאר האבען נישט קיין בארדען. די קאנאדער רעגירונג האט דורך איהרע אגענטען און ספעציעלע שליחים פארגעלעגט די ערד-לאזע בויערהיים פון דער גאנצער וועלט מען זאל קומען קיין קאנאדע צו בעארבייטען דאס לאנד און זי, די רעגירונג מיילט שלח-מנות 160 אקער לאנד אומזיסט, אבער כמעט אומזיסט, אונגעאנצען פאר 10 דאלאר אבער מיט'ן תנאי, אז אין משך פון דריי יאהר מוז דער וואס בעקומט דאס לאנד עס בעארבייטען און לכל הפחות פון די 160 אקער-לאנד זאל נאך די דריי יאהר זיין בעארבייט 15 אקער, און אויך זעלבסטפערשטענדליך, האבען אויפ'ן פעלד א שטיקעל שטיבעל, א דאך איבער'ן קאפ, א קוה, א פערד און נאך אזוי א פוסעל ווירטשאפט. אויב דער קאלאניזירטער האט עס זיך בעוויזען צו בעשאפען און משך פון דריי יאהר איז א סימן, אז ער איז ראוי צו זיין א קאלאניסט און די רעגירונג גיט איהם ארויס א פולשטענדיגען אייגענטומס-שיין איבער זיינע 160 אקער-לאנד און האט עס דאס רעכט צו פערקויפען אדער עס אזוי לאזען שטעהען און פיסטעווען ווי זיין הארץ גלוסט. ביידע צדדים האבען זיך נישט אפגענארט. די רעגירונג האט געוואוסט, אז נאך 3 יאהר שטעהען אויפ'ן פלאץ בירעט מען זיך צו צו אייגענער ערד און מען געהט נישט אזוי לייכט אוועק.

עס זענען געקומען מאהנען מענשען פון אלע טיילען פון מזרח-אייראפא זיך צו קאלאניזירען און דער שטראם האט אויך מיטגעשלעפט א היבשע צאהל יודען. עס זענען געקומען יודען פון רומעניען און ליטע, עס זענען אפילו געקומען אוקראי-נישע יודען פון.. דרום-אפריקע. עס זענען געקומען קאווקער יודען פון... לאנדאן. מען איז געקומען פון וויט און נאהענט. פון ניו-יארק און ווינניפעג. מיט אין דער נשמה ביים יוד דרימלט דער פערלאנג פון זיצען אויף אייגענער ערד, פון בעארבייטען אייגענעם בארדען, מען האט זיך נישט געלאזט אויף קיין גלויקען. אבער זולען א רוהיג שטיקעל ברויט און א זיכער שטיקעל ערד אונטער די פיס.

אזוי ארום איז אין משך פון יאהרען אויפגעבויט געווארען א גאנצע רייה פון יודישע קאלאניעס אין די פראווינצען פון מאניטאבא, סאסקעטשעוואן, אלבערטא, א חוץ די איינצעלנע יודישע פארמערייען אין גרופען פערמעס, וואס זענען געווען און זענען נאך ביז'ן היינטיגען טאג צע-שפרייט איבער די פראווינצען אטשעווע און קוויבעק. קאן מען זאגען, אז אין נארד-וועסט פון קאנאדע איז געווען די יודישע קאלאניזאציע אין א גאנץ פריי-מען פערנעם.

אועלכע קאלאניעס ווי ראמזיי, טראשין, מיבעלי, טראשעווע, ליפטאן, אי-רענבערודוש, מאגנטפיארע, הירש און פיל אנדערע, זענען נישט געווען סתם אזוי זיך פארמס. דאס איז געווען א קאלא-ניזאציע, א יודישע קאלאניזאציע און ביטען פערנעהם. יעדע קאלאניע האט געהאט צו עטליכע צעהנדליגע יודישע פארמער-פאמיליעס און איינגע — קרוב צו הונדערט פאמיליעס. די יודישע קאלאניעס האבען געלעגט א איינענאר-טיגען חותם אויפ'ן יודישען לעבען און קאנאדע בכלל און אין מערב-קאנאדע בפרט.

דער חסרון איז נאר געווען, וואס די יודישע פארמער האבען נישט געוואוסט ווי אהין ווי אוים. נישט געווען קיין איני-סטיטוציע וואס זאל זיי ווייזען דעם וועג. מעהרסטענטהיילס נישט-ערפאהרענע לאנד-ווירטען, זענען זיי תמיד געווען אויסגע-וויזען אויף דעם געפאהר געגען אייגע-נעם ווילען צו פערלאזען די פארמעס, אי צוליב שלעכטע צייטען אדער נאר צוליב נויטע צייטען.

די יודישע קאלאניזאציאנס-געזעל-שאפט („יקא"), וואס האט שוין געהאט ארויסגעוויזען אזוי פיל אויפטואונגען אויף דעם געביט פון יודישע קאלאניזאציע אין ארגענטינע האט צוערשט נישט געקענט א סך העלפען דעם גרויסען ווערק, וואס האט זיך פון זיך אליין כמעט פארמירט אין מערב-קאנאדע. א געזעל-שאפט, וואס זאל ווייזען, לערנען און אונ-טערשטיצען, וועלכער פלאץ עס איז נויט פאר קאלאניזאציע און וועלכעס עס טויג נויט, וואלט א סך צרות אויסגעמיטען, וואלט די עטליכע זעלבסטשטענדיגע ערטער ניט [illegible]נים פון אורעגנפרודוש, וואס זענען געווען אין 1906 און אין 1911 זיך קאלא-ניזירען אזש פון יאהאנעסבורג, זוד-אפריקע און פון לאנדאן, וואו זיי האבען זיך געגרינדעט און א מין „קאאפעראציע" פאר פארמערייען און זענען געקומען ווי טרוימער און נישט ווי פראקטישע מענשען. זיי האבען זיך בעזעצט אין די סאמע ווילדערנישען ביים אויסלויף פון צווויליזאציע, און די געדיכטענישען פון זשאנגעל, און שכנות מיט די אינזבערען און וועלף. דארט וואו עס טרעפט אפט די טעמפעראטור לאזט זיך אראפ אויף 63 אונטער נול, וואו דער גאנצער ווינטער געדויערט א זעקס וואכען. דארט האט יודישע מיה זיך עקשנות'דיג פאר-געלעגט און געקארטשעוועט ווילדער, גע-שניטען וועגען און בלויהענדיג געמאכט א מדבר.

דארט — און יענע קאלאניע, וואו די קאלאניסטען זענען ממש אין דער גרעס-טער פערצווייפלונג, דארט איז בעשערט זאל שטעהען דער מאנומענט פון דער יודישער קאלאניזאציע פון מערב-קאנאדע. ווארום אין דער צייט, וואס פון אלע אויבען-אויסגערעכנטע קאלאניעס זענען נישט געבליבע מעהר ווי זכרונות, פון א יודישער קאלאניזאציע, איז אודענע ברודוש די, וואס עקזיסטירט, ארבייט, מאטערט זיך, פיינט זיך, לעבט און נישט [illegible] אין דער ארמעע, יאנגט נישט אראפצוגעהן צו פערלאזען דעם בארדען.

די איינציגע גאנצע יודישע קאלאניע אין מערב קאנאדע איז די דערמאנטע קאלאניע.

* * *

פונקט, ווי די אנדערע קאלאניעס, אזוי האט אודענברודוש אויך איבערגעלעבט מעג פון אויפשטייג און אויפלעבונג. דאס איז געווען אין דער צייט פון דער מלחמה, אדער בעסער געזאגט אין דער ערשטער פעריאד פון די מלחמה-יאהרען. [illegible]

[illegible]

ראמזיי זענען נאר רייך געווארען און [illegible]

(ענדע-זייט 6

א קאפעלע הומאר
ווערטלעך און שטעכווערטלעך

40 מיליאן דאלאר האט אמקאסטען אנקעל סעם איבערצוצעהלען די אמעריקאנער בירגער. — מען וואלטען בעסער געוואלט איבערצעהלען די מערצער מיליאן.

* * *

די קאמוניסטען פערוצהרען קלינגען מיט די קלויסטער-גלאקען.

ווי ליבען בעסער, ווען עס קלינגען די פושקעס.

* * *

עס איז איצט ארויס א בוך פון פינף הונדערט זייטען, וואס דעקט אויף דעם סוד פון דער פרייז-שנעלקייט — ווערליג אונזער שכל, ליגט דער גאנצער סוד אין — קאסמעטיק.

קאנצענטרירטע מיליארדען
די יד-אחת-בעוועגונג אין דער וועלט-ווירטשאפט

דער עקאנאמישער ליבעראליזם, וואס האט זיך נאך גאר נישט לאנג צוריק גע-רעכענט פאר די אנערקענטע, לייטענדיגע ריכטונג אין דער וועלט-ווירטשאפט, לעבט איצט איבער א שארפען קריזיס. שוין נישט רעדענדיג פון דער בולט-אויס-געדריקטער, קאמפעראטישער פראטעקציע-[illegible]

שטעלען פאר 90 פראצ. פון אלע קאפי-טאלען אין דער דאזיגער בראנזשע. אין דער בערג-אינדוסטריע — 85 פראצ. א חוץ די סינדיקאטען, זענען נאר געבלי-בען שוואכע, קליינע אונטערנעהמונגען, וואס שפילען נישט קיין שום ראלע און דער קאניונקטור פון דעם ארער יענעם [illegible]

איינגענטליך אין דריי הענד, פון וועלכע איינע שטעלט פאר דער בעריהמטער ראקפעלער, וואס פערמאגט א חוץ דעם נאך א גאנצען האנדעלס-פלאט, פאבריקען, בענק, אייזענבאהנען. און מארגאנס טרעסט איז פערוואנדלט א פינאנ-ציעלער כח, וואס שטייגט איבער די [illegible]

[illegible]

(ענדע-זייט 6

לאדז — 20. מערץ 1930 — זון-אויפגאנג: 5.28 — זון-אונטערגאנג: 5.53
דאנערשטאג, כ' אדר תר"ץ, פ' תשא

טאג-כראניק

אומזיסטע מיטאגן פאר ארימע שילער

(וו) א הוץ די זעמעל מיט מילך, וואס די ארימע שילער פון די פאוושעכנע שולען בעקומען, זענען אויך שוין פאר-האן א 500 שילער, וועלכע בעקומען אומזיסטע מיטאגן יעדען טאג.

אויסלענדישע פירמעס פאדערן מזומן.

אין די לאדזשער ווירטשאפטליכע קרייזן האט ארויסגערופען א בעאונרוהיגונג דער פאקט, וואס די אויסלענדישע פאבריקען, וואס ליפערן פארבען פאר דער לאדזשער אינדוסטריע, ציהען צוריק זייערע קרעדיטען און פאדערן פאר כהן דה נאר מזומן.

זעלבסטמארד צוליב נויט

(§) ביים לאדזשער פאבריקס-וואקזאל איז געפינען געווארען א גע'סמ'טער מיט זאלץ-זויערע דער ארבייטסלאזער אדאלף געבויער.

שארפער פראטעסט פון לאדזשער האנדעלס-קאמער
געגען צוריקציהען די שטייער-הנחות

(—) די האנדעלס- און אינדוסטריע-סעקציעס ביי דער לאדזשער האנדעלס-קאמער האבען אפגעהאלטען א זיצונג, געווידמעט דער פראגע וועגען דער רעפארם פון אומזאץ-שטייער.

וויצע-פרעזעס ד"ר זאקס האט בעגרינדעט די שטעלונג פון די ווירטשאפטליכע קרייזען און פארוואס זיי בעקעמפען אזוי פערביטערט דעם אומזאץ-שטייער. בנוגע דער שטריק-בעוועגונג צווישען סוחר'טום, ווי אויך צוליב די מיינונגען פון פינאנץ-מיניסטער וועגען די נייע שטייער-פאליטיק פון די סוחרים, — האט דער רעדנער מיט דער גאנצער קאטעגארישקייט פעסטגעשטעלט, אז די סוחרישע ארגאניזאציעס האבען זיך אין דער שטריק-אקציע נישט בעטייליגט. עס איז געווען א ספאנטאנישער אויסברוך, וועלכער איז ארויסגעגאנגען איבער די קעפ פון די פיהרער און די ארגאניזאציעס; עס איז געווען א בעוועגונג פון די פערצווייפעלטע מאסען שטייער-צאהלער, וועלכע עס איז שוין נישט געגאנגען וועגען דער, אדער יענער שטייער-סטאווקע; זיי האט זיך געהאנדעלט אין א פרינציפיעלען ענין — וועגען זייערע עקזיסטענצען.

דער רעדנער האט אויסגעפיהרט, אז דאס סוחר'טום אין פוילען האט אונטער זיך א טראדיציע פון ברענגען קאלאסאלע קרבנות פאר דער מלוכה אפילו אין די צייטען, ווען זיי זענען טראקטירט געווארען ערגער, ווי אנדערע געזעלשאפטליכע קלאסען: אזוי איז געווען מיט דער „ראנינע", מיליאנובקע, אויפלעבונגס-הלואה, די אנפלאציע און די גראבשטשיזנע. דאס פוילישע סוחר'טום מוז פראטעסטירען געגען די דאזיגע פעראָרדנונגען, וועלכע טרעפען שווער זייערע בלוטיגסטע לעבענס-אינטערעסען.

ה' מיעטשיסלאוו הערין ווייזט אן, אז 75 פראצענט פון דער אלגעמיינער בעפעלקערונג אין פוילען וואוינט אין דארף און אין די שטעט קוים 25 פראצענט. נעמענדיג אין אכט, וואס דער אומזאץ-שטייער ווערט נישט גענומען פון ארטיקלען, וואס ווערען פערקויפט דורך פויערים, קומט מען צו דער מסקנה, אז דער אומזאץ-שטייער איז א רעזולטאט פון קאמף צווישען שטאט און דארף. די סיטואציע פון די פוילישע שטעט איז אויף אזוי פיל ערגער, אז צווישען די, וואס קויפען אוים פאטענטען זענען פערהאן קוים 3 פראצענט פון אלגעמיינעם סוחר'טום, וואס פיהרט ריכטיגע האנדעלס-ביכער. אויף אזא אופן איז די עקזיסטענץ פון גאנצען סוחרישען כלל אפהענגיג פון ווילען פון דער פינאנץ-מאכט. נעמענדיג אין בעטראכט, וואס דער צוזאמענשטעל פון די שאצונגס-קאמיסיעס לאזט נאך איבער א סך צווייפלען זיך, אז דאס, וואס איז געווען א האנדעלס-סוד איז געווארען אוים סוד, אז דער סוחר, וואס פיהרט זיין אונטערנעמונג לויט'ן איבראפעאישען שטייגער, ווערט אויסגענומען דורך זיינע קליענטען, — דארף דער אומזאץ-שטייער אנערקענט ווערען אלס אנ'ערשיינונג, וואס טראגט ארוים געגען די פרינציפען פון מאראליטעט און פון קולטור. דער איינציגער אויסוועג איז צו דערהויבען די מדרגה פון די שטעט.

די פראקטישע דעמאנסטראציע פון סוחר'טום אין דער פערגאנגענער וואך — מיינט דער רעדנער — איז געווען געווענדעט געגען די פינאנץ-אמטען און די עקזעקוטארען.

וויצע-פרעזעס הערין, בארשטיינסקי שטרייכט אונטער, אז דער אומזאץ-שטייער דאס איז דער תהום, פאר וועלכען עס איז געשטעלט געווארען די גאנצע אינדוסטריע, בפרט די לאדזשער.

וועגען דער איבערגעווענליכער נויט צווישען לאדזשער יודישען קליינהאנדעל האבען גערעדט די ה"ה פיאטר לארי און גרשון וואלמאן.

נאך דער דיסקוסיע איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, אין וועלכער עס ווערט פעסטגעשטעלט, אז דער האנדעל און די אינדוסטריע אין לאדז איז מאטעריעל אינגאנצען אויסגעשעפט און רואינירט דורכ'ן שטייער-סיסטעם, בפרט צוליב'ן אומזאץ-שטייער; די נאוועלע וועגען אומזאץ-שטייער ענטשפרעכט לגמרי נישט די נויטען פון דער אינדוסטריע און האנדעל.

דאס צוריקציהען די הנחות איז אונבעגרינדעט און איז עלול פאטאל זיך אפצורופען אויף דער ווירטשאפט.

די לאדזשער האנדעלס-קאמער פראטעסטירט דערביי צום שארפסטען געגען דעם צוריקציהען די הנחות.

אופאדלאשטש פון „וואיטשעכאוו"

(וו) דאס האנדעלס-געריכט אין פיעטרקאוו האט ערקלערט אנ'אופאדלאשטש אויף דער מעבעל פאבריק „וואיטשעכאוו" אין קאמינסק. די פאבריק האט אפילו נישט אויסגעצאהלט ארבייטס-לוינען.

קארטען-לעגעריז פער'משפט אויף א יאהר תפיסה

די 47-יעהריגע ווערא ניקא קרושעלסקא, א קארטען-לעגערין איז פער'משפט געווארען דורכ'ן לאדזשער קרייז-געריכט אויף 1 יאהר תפיסה פאר אויסנארען געלד ביי דער 20-יעהריגער דינסט יאנינא זאבקאווסקא, וועלכע האט גע'חלש'ט נאך א „אינדויש מיטעל", כדי איהר חתן זאל זי ליב-האבען.

MYDŁO RAY
z NAJSZLACHETNIEJSZYCH SUROWCÓW O ZAWARTOŚCI ŻÓŁTKA JAJA KURZEGO
TOALETOWE KĄPIELOWE
DO GOLENIA
SHAMPOON
PRZEMYSŁ CHEMICZNO-KOSMETYCZNY
ODOL Cie S.A. LWÓW

ליבעס-טראגעדיע צוליב'ן איצטיגען קריזיס
לאדזשער יודיש. סוחר שפרינגט ארויס פון געהענדיגען צוג

(:) אויפ'ן צוג קאליש — לאדז האט זיך נעכטען אפגעשפילט א טראגישע סצענע. ווען דער צוג איז געווען אין פולען גאנג האט א פאסאזשיר געעפענט די טיר און זיך געשטעלט אויפ'ן טרעפעל, וואס פיהרט אראפ פון וואגאן. די פאסאזשירען פון זעלבען קופע האבען איהם געוואלט צוריק אריינציהען אין וואגאן, יענער האט זיך אבער ארויסגעריסען פון זייערע הענט און ארויסגעשפרונגען פון געהענדיגען צוג. דער צוג איז באלד אפגעשטעלט געווארן. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז דער זעלבסטמערדער איז דער לאדזשער סוחר בוימגארט. די סבה פון טראגישען שריט איז וואס זיין כלה א קאלישער מיידעל, האט אוהם אוועקגעווארפען צוליב זיינע שלעכטע געשעפטען.

רעסטאראטארען מוזען זיין קיכער...
אזוי פאדערט דער לאדזשער מאגיסטראט

(וו) דער לאדזשער מאגיסטראט האט פעראָרדענט, אז אלע בעזיצער פון גאסטראנאמישע אונטערנעהמונגען, וועלכע גיבען ארויס הייסע מאכלים, זאלען אין משך פון 14 טעג פארשטעלען צייגנישען וועגען א פערענדיגטער קיכער-פראקטיק, אויב נישט וועט זיי פערווערט ווערען צו פיהרען די געשעפטען. צווישען די רעסטאראן-בעזיצער האט די פעראָרדנונג ארויסגערופען א פערביטערונג. עס גרייט זיך א פראטעסט-פערזאמלונג פון רעסטאראטארען.

אפעל צום שטאט-ראט
אפצוהאלטען שטייער-עקזעקוציעס

(ע) אויף דער היינטיגער זיצונג פון שטאט-ראט וועט אריינגעטראגען ווערען א פארשלאג וועגען אפהאלטען די עקזעקוציעס פון די פעריגעגענע שטייערן און פראלאנגירען די טערמינען סוף די איצט צאהלבארע שטייערען.

ווי מען איז זיך משער, וועלען די סאציאליסטישע ראטמענער ארויסטרעטען געגען דעם פארשלאג.

אנשטאט פראדוקטען—געלד
וועלען בעקומען יוד. ארימעלייט פון מאגיסטראט

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער „אפיעקא ספאלעטשנא" ביים מאגיסטראט האט ראטמ. יחיאל יצחק בערמאן דורכגעפיהרט א פארשלאג, אז ארימעלייט, וואס בעקומען שטיצע אין פראדוקטען פון מאגיסטראט, זאלען קענען בעקומען די זעלבע שטיצע אין געלד.

צוגערעדט א מינדעריעהריגע צו זינד און בעקומען דערפאר 1 וואך ארעסט

דאס קרייז-געריכט האט נעכטען פער'משפט דעם 50-יעהריגען וואוזשיניעץ פלאנסקי אויף 1 וואך אונבעדינגטען ארעסט, ווייל ער האט פערטשעפעט אויף דער גאס די 14-יעהריגע עלא גאזניעווסקא, און זי צוגערעדט, אז זי זאל מיט איהם געהן אין א האטעל.

קאטאסטראפע מיט דער פיעטריקאווער קאלייקע
15 פערזאן פערוואונדעט

(וו) פון פעטריקוי טעלעפאנירט מען: נעכטען 4 נאכמיטאג איז פארגעקומען א קאטאסטראפע מיט דער קאלייקע, וואס נעהט צווישען פעטריקאוו און סולעוו. ווען די קאלייקע האט זיך געפונען 6 קילאמעטער הינטער פיעטריקאוו האט דער מאשיניסט בעמערקט, אז עס ליגט עפעס א געגענשטאנד אויף די שינעס. אבער אפשטעלען דעם לאקאמאטיוו איז שוין געווען צו שפעט און אין א פאר מינוט ארום איז פארגעקומען א שרעקליכע קאטאסטראפע. דער לאקאמאטיוו מיט נאך 2 וואגאנעס האבען זיך אויסגעגליטשט און אראפ פון די שינעס. 15 פערזאן זענען פערוואונדעט געווארען. עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די קאטאסטראפע איז פארגעקומען צוליב א גרויסען שטיין, וואס אומבעקאנטע פערברעכער האבען ארויפגעלעגט אויף די שינעס. די פאליציי פיהרט אן אויספארשונג.

א 19-יעהריג פריילייך
וועלכע האט ערמארדעט 2 קינדער

(—) אויפ'ן מארק אין באביאניץ האט א שטאט-סטרוזש בעמערקט, אז א יונגע פרוי ווארפט אוועק א פעקעלע, און זי אנטלויפט. דער סטרוזש האט זיך געכאפט צום פעקעלע און געפונען א טויט טערפער'ל פון א ניי-געבוירען קינד. א פאליציאנט האט זי געכאפט. זי איז די 19-יעהריגע יאדוויגא שולער פון אנ'אונבעקאנטען וואוין-ארט. פראלעין שולער איז שוין איינמאל אפגעקומען א שטראף פאר דער'הרג'ענען א קינד. זי ווייזט ארוים סימנים פון משוגעת.

די שטרייקענדע קאטאן-ארבייטער
אינטערווענירען ביים ארבייטס-מיניסטער

(§) נעכטען איז פארגעקומען אנ'אלגעמיינע פערזאמלונג פון די שטרייקענדע קאטאן-ארבייטער. נאך א לענגערע דיסקוסיע איז בעשלאסען געווארען ארויסצושיקען צו דער אויפזיכטס-מאכט א דעלעגאציע, כדי צו אינטערווענירען וועגען זיך שלעפענדיגען שטרייק, ווייל די ביז איצטיגע קאנפערענצען האבען צו קיין טאלק נישט געפיהרט.

צוזאמענשטויס מיט א אויטא
אין וועלכע עס איז געפאהרען דער בורמיסטער פון רודא-פאביאניץ

(:) אויף פיעטריקאווער גאס איז נעכטען 1 בייטאג פארגעקומען א צוזאמענשטויס צווישען א טראמוויי און א טאקסי, אין וועלכער עס איז געפאהרען דער בורגערמייסטער פון רודא-פאביאניץ. די טאקסי איז געפאהרען אין דער ריכטונג צו גייער'ס מארק. ביים הויז פון פיעטריקאווער 25 איז גראד געשטאנען א וואגען. וועלענדיג אויסמיידען דעם וואגען האט דער שאפער ארויפגעפיהרט דעם אויטא אויף די טראמוויי-שינעס. נאר דא איז אנגעפאהרען א טראמוויי און ארויף אויפ'ן אויטא אזוי, אז די הינטערשטע רעדער זענען צושמעטערט געווארען. דער בורמיסטער איז פון צוזאמענשטויס א שליידער געגעבען געווארען אין דער הויך, די דורכגעהער, וועלכע האבען בייגעוואוינט די שרעקליכע סצענע, זענען צוגעלאפען צום גע'ניזוק'טען אויטא און מיט קראפט ארויסגעשלעפט דעם אויף טויט איבערגעשראקענעם בורמיסטער.

צום גליק איז ער אפגעקומען מיט שרעק.

פערקויפטע נשמות
שפאנענדער ראמאן

(5-טע פארטזעצונג)

— אפשר איז דאס אלעס ריכטיג, וואס דו האסט אונז דא דערציילט? — האט זיך אנגערופען נאכטפויגעל, אבער דאס וועט דיר גארנישט העלפען, ווייל קיינער וועט דיר דאס אלעס נישט גלויבען.

— איך בין איבערצייגט דערין — האט ברוימשטייד צוגעגעבען. אלע אומשטענדען זענען געגען מיר. איך בין א פערלוירענער מענש!

נאכטפויגעל צוזוקענדיג זיך צו איהם נענטער, האט געזאגט:

— מען האט נישט ריכטיג געהאנדעלט מיט דיר! אבער דאס קאן אונז, זעהסטו, נוצען ברענגען. דו ווייסט אודאי, וואו די רייכע מענשען בעהאלטען זייער צירונג, דו דארפסט עס וויסען אלס יובילער-ארבייטער, וועלכער איז זיכער געווען אנ'אנגעהער אין אלע פאלאצען און שלעסער...

ברוימשטייד האט טרויעריג אראפגעלאזט דעם קאפ, אבער באלד האט ער זיך א ריס געטון פון ארט. נאכטפויגעל האט ווייטער גערעדט: — מיר זענען שונאים פון דער גאנצער וועלט, וואס וועל איך, איבערגעגען א סך רעדען. מיר זענען פערברעכער, צוזאמען זענען מיר עטליכע צעהנדליגער חברים. מיר וואוינען דא, ערגער אין די אונטערערדישע קאטאקומבען, וואו מיר זענען זיכערער פאר דער מאכט *)

*) די אונטערערדישע הוילען ציהען זיך אונטער גאנץ פאריז. דארטען געפינען זיך א סך שקעלעטען, וועלכע האלטען זיך זעהר גוט אין דער דארטיגער לופט. אין די דאזיגע הוילען (אין וועלכע מען קאן לייכט פערבלאנדזשעט ווערען, האבען די באנדיטען געפינען זייער נעסט.

אלס מערדער און גנב קאנסטו אונז דריימאל נוצען, וואו מיר קאנען עפעס פעטעס אנטאפען, דו געהערסט דאך שוין סיי ווי סיי צו אונז, דו קאנסט אונז אפילו מיטהעלפען, ווייל דו זעהסט אוים צו זיין זעהר אנ'ערענטשער מענש.

ברוימשטייד האט זיך א שטאלצער אוועקגעשטעלט פאר די דריי באנדיטען און מיט א זיכער, דרייסטע שטים א זאג געטון:

— נאר וואס בלייבט דיר איבער צו טון? האט נאכטפויגעל א פרעג געטון מיט א בייז געלעכטער.

— האסטו ברעה צו הענגען אויף דער תליה? אדער גאר זיך ברייט אוועקזעצען אויף עלעקטרישען שטול?

זיי נישט קיין נאר, דו קאנסט אונז א סך לייסטען, ווייל מיר און אונזערע אונטערנעמונגען האבען נישט לעצטענס קיין גליק. דער שווארצער סיימאן, אונזער געוועזענער אנפיהרער, האט מען מיט א קאפ א קירצער געמאכט. דאס איז געווען א זעלטענער פיהרער, ביי איהם האט מען געמאכט גאלדענע געשעפטען.

— ניין, ניין, איך וויל נישט! — האט ברוימשטייד מיט אימפעט אויסגעשריגען, — איך וועל קיינמאל נישט מסכים זיין צו פיהרען א פערברעכערישן לעבען.

— טראכט נאך גוט נאך, — האט נאכטפויגעל מיט א קאלטער רוהיגקייט געזאגט — נאר אלס אונזעריגער חברה מאן קאנסטו א לעבעדיגער ארוים פון דער שטוב.

— איך האב נישט קיין מורא פאר קיין שום דראהונגען — האט ברוימשטייד אנ'אונרוהיגער אויסגערופען. איהר קאנט מיך אומברענגען, אבער איך אנערקען נישט קיין געוואלד און איך לעד עס נישט.

— בערוהיגט אוהם אפיסעל — האט פלעדערמויז זיך געווענדעט צו זיינע חברים, וועלכע האבען די גאנצע צייט געקוקט אויף ברוימשטייד'ן מיט גרויס פערוואונדערונג.

— האלט ס'מויל! האט זיך אנגערופען נאכטפויגעל, ווענדענדיג זיך שארף צו פלעדערמויז'ן. צום טייוועל, דאס איז דער איינציגער בחור, וואס קאן אונז נוצליך זיין, אבער זאג אונז ברוימשטייד, פארוואס ווילסטו נישט געהערען צו אונז? ס'איז דאך אויסגעשלאסען, דאס דו זאלסט קענען צוריקקעהרען צווישען מענשען.

— איך וועל אייך זאגען — האט ברוימשטייד בעמערקט, מיט א ברענענדען פייער אין די אויגען, מיך האלט מען אלס באנדיט, אל סגנב, דעם אמת זאגענדיג בין איך אבער אומשולדיג.

פלעדערמויז האט אנגעהויבן זיך צעשמייכלען.

— יא, — איך בין אומשולדיג, האט ברוימשטייד אפערגעריסען מיט א רעזיגנירטער, הויך קול — דארטען אבער דא א מיידעל, א שוועסטער-טאכטער פון ערמארדעטען גאלדשמידט...

איהר האב איך געשוואוירען, אז איך וועל זי פיהרען צווישען פרעמדע מענשען — האט ווייטער ברוימשטייד געצויגען די ווערטער. — איך זי פיהרען דארט, וואו קיינער קען אונז נישט. דארט וועלען מיר אנהויבען א נייע לעבען, דארט איז א ווייט פערווארפען ארט, וועל איך זוכען אונזער געמיינזאם גליק. ביי די ווערטער האבען זיך איהם געשטעלט טרעהרען אין די אויגען, דערמאנענדיג זיך אן זיין געליבטער, איבערגעגעבענער חנא...

פלעדערמויז איז ארוים מיט א געלעכטער.

— אויך מיט איהר געהט דיר שלים'מזלדיג.

— וואס הער איך, האט ברוימשטייד א געשריי געטון, אפשר דראהט מיין חנא'ן עפעס אנ'אומגליק?

— עס ווענדט זיך, ווי אזוי איינער קוקט דערויף — האט פלעדערמויז שפעטעריש געענטפערט, זייענדיג זיכער, וואס ער פערשאפט דעם אומגליקליכען ענטה-נפש און מאכט איהם נאך מעהר פערצווייפעלט. לא, לא, לא! מיר געהט עס באמת מיט'ן קאפ אראפ, מיר האבען געמיינט, און זענען מעהר ווי זיכער געווען, אז נאך דעם מארד פון גאלדשמידט, וועלען מיר געפינען אנ'ארענטליך פערמינסטעל און דערפאר האב איך אזוי גענוי שפיאנירט, אבער דאס הויז איז געווען גוט בעוואכט. אמאל, בעת'ן שפיאנירען האב איך זיך דערוואוסט, אז...

— זאג נאר אבער, צו דיין חנא, ווי דו רופסט זי אן, איז זעהר א שעהנע?

— נישטא קיין גלייכען צו איהר! — האט ברוימשטייד מיט שטאלץ געענטפערט. איהרע האר זענען גאלד-בלאנדע און הענגען אראפ לאקענווייז, איהרע טיף-בלויע אויגען האבען אין זיך אזוי פיל זיסקייט און זענען קלאר און לויטער, ווי דער הימעל.

— איך גלויב, — האט פלעדערמויז געענטפערט — אז די בלאנד-הארינע חנא איז אזוי שטארק געפעלען געווארען א געוויסען גרויסען, רייכען הער...

— וואס פאר א הער? רוף אן זיין נאמען! — האט ברוימשטייד א הויכען געשריי געטון, אז די באנדיטען זענען אזש אויפגעשפרונגען פאר שרעק.

— ווער איז דאס? ווער, וואס וואלט געוואגט זיך צו גלוסטען מיין חנא, דעם וואלט איך צוריסען אויף שטיקער.

— הא, הא, דאס וואלט דיר אזוי לייכט נישט אנגעקומען, — האט פלעדערמויז זיך אנגערופען — זי איז דאך געפעלען געווארען דעם קעניג אליין, דעם עלעגאנטען קעניג. און ס'איז א קלארע זאך, אז א מאנארך דארף ערשט נישט מאכען קיין שום צערעמאניעס, אויב...

אין א קעניגליכען עקיפאזש האט מען אפגעפיהרט דיין חנא'ן, מענשען דערצעהלען, אז זי האט זיך געוועהרט, פערטיידיגט מיט אלע כחות, עס האט איהר אבער גארנישט געהאלפען. דאס הערליכע, וואונדערבארע מיידעל געפינט זיך איצט, אלזא, אין קעניגליכען פאלאץ, און דער קעניג איז יעצט איהר געליבטער מעהר. לא! לא! לא!

(דאס ווייטערע קומט)

די פּילסודסקי-פייערליכקייטען אין לאָדז

גאָטעסדינסטען, דעפילאַדעס און אָרדענס-אויסצייכנונגען

די נעכטיגע פייערליכקייטען לכבוד דעם נאָמענס־טאָג פון מאַרשאַל פּילסודסקי זענען אין לאָדז אויסגעפאַלען אומ־פּאַזאַנט, כאָטש אַ גאַנצען טאָג האָט אין לאָדז געגאָסען אַ שטאַרקער רעגען.

אַלע הייזער זענען געווען געפלאַגט מיט די פּוילישע נאַציאָנאַלע פאָנען; אויך די שויפענסטער זענען געווען יום־טוב'דיג דעקאָרירט מיט אַמאַראַנט־ווייסע סטענגעס און מיט'ן בילד פון מאַרשאַל פּילסודסקי.

10 אין דער פריה זענען אין די טעמפּלען פון אַלע אמונות פאָרגעקומען פייער־ליכע גאָטעסדינסטען. אויף דער פּעטער־לויקעווער אין דער קאַטעדראַלע זענען געווען אַנוועזענד דער וואָיעוואָדע, גענעראַל מאַלאַכאָווסקי, שטאָט־סטאַראָסטאַ דזיאַ־מאַלעוויטש, פּאָוויאַט־סטאַראָסטאַ זשעווסקי און פיל אַנדערע.

אין דער אַלטשטעטישער שוהל איז אָפּגעריכט געוואָרען אַ פייערליכע תּפילה דורכ'ן חזן וויגאָדער און דעם כאָר. אין דער שוהל זענען געווען פאָרשטע־הער פון דער קאָמונאַלער און רעגירונגס־מאַכט, פאָרטרעטער פון דער גמינע־שאַפט מיט די קהלה־פּרנסים אין פּרע־

זעס מיטגליעדער בראש.

הרב ר' יוסף פייגער האָט געהאַלטען אַ רעדע.

נאָך דעם איז אויף פּעטריקאָווער גאַס פאָרגעקומען אַ דעפילאַדע פון מיליטער פון 28. און 31. פּולק, פון אָרגאַניזאַ־ציעס פון מיליטערישער צוגרייטונג, שול־דעלעגאַציעס, געזעלשאַפטליכע און פּראָ־פעסיאָנעלע אָרגאַניזאַציעס.

נאָכמיטאָג איז אין די קינאָ'ס געגעבען געוואָרען אומזיסטע פאָרשטעלונגען פאַר וועלנער.

* * *

(§) אין בנין פון דער לאָדזשער וואָ־יעוואָדזשטווע איז נעכטען פאָרגעקומען די פייערליכקייט פון דעקאָרירען מיט די קרייזען פון „פּאָלאָניאַ רעסטיטוטאַ" פאַרדינסטפולע לאָדזשער בירגער. וואָיע־וואָדאַ יאַשטשאָלט האָט דעקאָרירט מיט די אָרדערס דעם וויצע־וואָיעוואָדע ד"ר רוזשאַניעצקי, דעם קאָמענדאַנט פון די לאָדזשער פייערלעשער ד"ר אַלפרעד גראָהמאַן, נאַטשעלניק עדוואַרד ראָסעט, דעם דירעקטאָר פון דער עלעקטראָווניע אָגוסט אולמאַן, ד"ר ס. קוראָפּאַטשינסקי, א. שער, י. אורבאַנאָווסקאַ, נאַטשעלניק וואָיטשעכאָווסקי א. א.

ווי אַזוי איז אויסגעפיהרט געוואָרען דער רויב-אָנפאַל ביי דער פירמע מאַזור?

נייע איינצעלהייטען וואָס עס האָט פעסטגעשטעלט די אויספאָרשונג

ווענען דעם באַנדיטען־אָנפאַל אויף דער פירמע „ברידער מאַזור" פּאָלוד־נאַיאַ 46 — ווערן מיר באַקאַנט... פּאַרשידענע מיר פאָלגענדע פּרטים:

7 אָווענט איז זנעשטאַנען פאַר'ן איינ־גאַנג צום געשעפט... 4 יונגע... וועלכע האָבען געוואָלט אַ... און קאַנטאָר. איינער פון זיי האָט געבעטען דעם יובי־לער ער זאָל זיי אַרויסגעבען... קאַנ־טאָר. דער וועכטער איז געגאַנגען פאַר־אויס. די 4 אומבעקאַנטע זענען איהם נאָכגעגאַנגען, ווען זיי האָבען זיך גע־פונען אין קאָרידאָר, האָבען זיי אָנגעפאַלען אויף איהם, געבונדען מיט אַ שטריק און איהם אַנגעשטעקט מיט'ן פּנים צו דער ערד.

דערנאָך האָבען די באַנדיטען אָנגעטאָן מאַסקעס און זענען אַריין אין ביוראָ, וואו עס האָט זיך גראָד געפונען דער בוכהאַלטער ווייס און די קאַסירערין פרעלין לשוקאָווסקי. ביידע האָבען די באַנדיטען טעראָריזירט מיט רעוואָלווע־רען, דערנאָך זיי געבונדען. איינער פון די באַנדיטען האָט מיט אַ מעסער אויפגע־געשניטען דעם טעלעפאָן־דראָהט און דאַן צוגענומען פון דער קאַסע דאָס גאַנצע געלד, וואָס האָט זיך דאָרט גע־פונען.

קורץ פאַר'ן אָנפאַל האָט דער סוחר מ. פוקס פון אַ וואָל־סקלאַד אויף אַלעק־סאַנדער גאַס איינגעצאָהלט אין דער קאַסע העכער 10 טויזענד גילדען אויף סחורה, וואָס ער האָט ערשט געוואָלט אָנקויפען. צו דעם צוועק האָט דירעקטאָר לעאָן מאַזור אוועקגעפיהרט דעם סוחר אין דערנעבענדיגען לאַגער. ווען ביידע זענען צוריקגעקומען און קאַנטאָר האָבען דאָרט שוין גע'בעל־הבית'עוועט די באַנדיטען.

ווי נאָר ה' מאַזור איז אַריינגעקומען, האָבען די באַנדיטען איהם געפרעגט, ווער ער איז.

— איך בין דער דירעקטאָר פון דער פירמע — האָט געענטפערט ה' מאַזור. זיי האָבען אויף איהם אויסגעשטעלט רע־וואָלווערן און געפאָדערט געלד.

ד"ר. מאַזור האָט בײַ זיך געהאַט ס"ה 5 זל. אָט די סומע האָבען די באַנדיטען ניט געוואָלט צונעמען.

ד"ר. מאַזור און ה' פוקס זענען גע־בונדען און אַנגערעגעלט געוואָרען מיט די פּנים'ער צו דער פּאָדלאָגע. די באַנדיטען האָבען נאָך אַרומגענישטערט אין ביוראָ, צוגענומען 25 טויזענד זל. און 350 דאָלאַר און זענען נעלם געוואָ־רען.

דערנאָך האָט דר. מאַזור אויפגעהויבען אַן אַלאַרם. עס איז געמאַכט געוואָ־רען אַן אָבלאַווע. די רעזולטאַטען ווערען נאָך געהאַלטען בסוד. די אויספאָרשונג איז אין פולען גאַנג.

ווענען צוויימען באַנדיטען־אָנפאַל, וואָס איז אין אַ האַלבע שעה אַרום אויס־געפיהרט געוואָרען, אויך אויף פּאָלוד־ניאָווע גאַס אויפ'ן איינקאַסענט פון דער פירמע „צוקרום", ווערט געמעלדעט, אַז בײַם איינקאַסענט ישראל שטאַרק האָ־בען די באַנדיטען צוגענומען אַ רענצעל מיט 6000 זל. אויף שטאַרק'ן איז אויס־געפיהרט געוואָרען דער רויב־אָנפאַל אין טויער פון פּאָלודניאָווע 25, וואו עס געפינט זיך די פירמע „צוקרום". ער האָט בעקומען אַ זעץ מיט אַ טעמפּען געגענשטאַנד איבער'ן קאָפּ און באַלד דערויף פאַרלוירען דאָס בעוואוסטזיין.

18 יאָהריג יונגעל בעגנב'עט סיסטעמאַטיש זיין פאָטער און ברענגט איהם צום רוין

(וו) דער פאַרבען־סוחר גרשון קליין, וועלכער האָט אַ געוועלב אויף זשגוזשע־סקאַ 57, האָט זינט אַ געוויסער צייט, בעמערקט, אַז אין זיין געוועלב קומען פאָר סיסטעמאַטישע גנבות פון סחורה און געלד. ענדליך איז ער דערגאַנגען, אַז דער גנב איז נישט קיין אַנדערער, ווי זיין אייגענער זוהן, אַ יונגעל פון 18 יאָהר. דער פאָטער האָט דעם פּינגעם תּלשיט איבערגעגעבען אין די הענד פון דער פּאָליציי. עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די גנבות בעטרעפען שווע־רע טויזענדער זלאָטים, וואָס ער האָט איינצייגווייז אַרויסגעגנב'עט פון געשעפט. דאָס גע'גנב'עטע געלד האָט דאָס יונגעל פערהוליעט.

לאָדזשער קאַמעראַל־טעאַטער

„ארט"

אַלעע 1־טער מאַי 2
פריהער ענגלישער זאַל

קינסטלערישער לייטער: משה בראָדערזאָן
דירעקציע: יוסף סטרוגאַטש.
קאָמפּאָזיטאָר: דוד בייגעלמאַן.
קאָנפּעראַנס.: רייכענבערג, מאַנדעלבליט

היינט דאָנערשטאָג
צוליב פּראָב'ן פון 4־טן פּראָגראַם
ווערט נישט געשפּילט

פרייטאָג 9.30 אָוו. פון 4—1 זל.
שבת, צוויי פאָרשטעלונגען
7.30 און 10 אָוונד פון 4—1 זל.

וכל מאמינים שהוא

1) צווישן חסידים, 2) ביים שפּינדל, 3) שלים־מזל, 4) כחיל נישט זיין קיין רבי, 5) זיין הויקער, 6) מאָטעלע, 7) מאַנאָלאָג, 8) טייבעלע מיין גאָלה, 9) שלוש־סעודת, 10) סדום 11) כלה טאַנץ, 12) זעלנעריש, 13) סבעכערל 14) יודען שמידען 15) ט'לאָבזול 16) קוצעניו־מוצעניו 17) אנשי־קורצב.

בילעטען צו בעקומען אין דער קאַסע פון טעאַטער יעדען טאָג פון 1—11 און פון 5 נ"מ

פאדערט איבעראַל

יין כשר

שולדענער יינ'ס
כשר לפּסח!

שריפות־עפּידעמיע אין לאָדזשער קרייז

6 שריפות אין איין טאָג

(וו) די לאָדזשער אויספאָרשונגס־מאַכט האָט נעכטען בעקומען מיטטיילונגען ווענען 6 שריפות אין דער לאָדזשער סביבה. די אַלע שריפות זענען ענטשטאַנען צוליב אונטערצינדונגען. עס זענען פערברענט געוואָרען 6 ווירטשאַפטען דער שאָדען בעטרעפט לערך 150.009 זל.

דערמאָרגנדיגער
פרייטאָג-נומער
— פון —
„לאָדזשער
טאָגעבלאַט"

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע זאַל — נאַרוטאָוויטש 20 —
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן

איינציגע גאַסטראָלען פון

קלאַרא יאַנג

פרייטאַג, ד. 21 שבת, ד. 22. זונטאָג, ד. 23. מאָנטאָג, ד. 24. 9 אָוונד
דער לעצטער מוזיקאַלישער שלאַגער
20 נומערן געזאַנג און נייע טענץ 20

שא,

דער רבי פאָהרט

אין 3 אַקטען פון בועז יונגביץ, מוזיק פון ראָזענשטרויער, ש. טרילינג, שלאָסבערג, לויט מאָטיוו פון רומשינסקי, ספּעציעלע קאָסטיומען. רעזשיסירט פון מחבר בועז יונגביץ ראָל רבי ר' בעריש — קלאַרא יאַנג.

שבת, 4 נאָכמיטאָג צו פּאָפּולערע פּרייזען

אחשורוש

היסטאָרישע אָפּערעטע אין 4 אַקטען פון גאָלדפאַדען.
צו די פאָרשטעלונגען איז אַנגאַזשירט געוואָרען דער אַרטיסט פון וואַרשאַווער טעאַטער מ. טרילינג.

בילעטען אויף אַלע פאָרשטעלונגען צו בעקומען אין דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

אַנאָנס!!! מיטוואָך, ד. 16 אַפּריל (2. טאָג חול המועד פּסח) 9 אָוו.
אַ פייערליכע פאָרשטעלונג לכבוד דעם 20־יעהריגען יובילעאום פון סופלאָר־
וואָלף נייהויז
גענויעס אין די ווייטערדיגע אַנאָנסען

טעאַטער און קונסט

סימפאָנישער קאָנצערט פון די פּראַגער סטודענטען

היינט דאָנערשטאָג 830 אָוונד קומט פאָר אין „פילהאַרמאָניע" אַ סימפאָני־שער קאָנצערט פון פילהאַרמאָנישען סטודענטען־אָרקעסטער, וועלכע גרופּי־רען זיך אַרום פּראַגער אוניווערסיטעט און פאָליטעכניקום.

דער פּראָגראַם פון היינטיגען קאָנ־צערט בעשטעהט פון די ווערק פון בעט־האָווען אוווערטורע „עגמאָנט", שובערט נישט פערענדיגטע סימפאָניע, נאָסקאָוו־סקי'ס סימפאָניע, סמעטאַני „פון די צעכישע נאַיאָוועס און וועלדער", און דאָראַק'ס אוווערטורע „קאַרנאַוואַל".

פון "ארט"

היינט ווערט נישט געשפּילט צוליב פּראָבען פון 4. פּראָגראַם. מאָרגען, פרייטאָג, 9 30 אָווענד צו בילינע פּרייזען פון 1 ביז 4 זל., שבת צוויי פאָרשטעלונגען 7.30 און 10 אָווענד. ס'ווערט געגעבען אַ נעמלישט פּראָגראַם. אין וועלכע סגעפינען זיך אַזעלכע פיינע נומערן, ווי יודען שמי־דען, סדום, ס'לאָבזול, קוצעניו־מוצעניו, זעלנעריש, זיין הויקער, שלים־מזל, אנשי ק־צ־ב א. א.

ראַדיאָ פּראָגראַם

דאָנערשטאָג, 20. מערץ

וואַרשאָ, (1312) 11.58 כּ צייכען, 14—12.40 שילער־קאָנצערט פון דער וואַרשאַו. פילהאַרמאָניע, 17.15—16.15 גראַמאָפאָן פּליטען מוזיק, 18.45—17.45 קאַמעראַלע־מוזיק, 19.10 לאַנדווירטשאַפטליכע בעריכט, 19.25 גראַ־מאָפאָן פּליטען מוזיק, 19.40—18.58 פּרעסע בעריכטען, —20 לעצטע נייעס, 20.15 פּאָרלעזונג־ען, 21.30—20.30 אָוונד קאָנצערט, 22.15—21.20 מוזיק און ידיעות פון פּויזען, 22.15 הצטער, פּאָליציי און ספּאָרט בעריכטען, 22.35 פּרעסע ידיעות, 24—23 סאַלאָן מוזיק פון רעסטאָראַן „אָאַזאַ"

קראָקאָ, (313) —20 פּאָנמאַרשען פון טורם פון דער מאַריאַ קירך, 21.30—20.30 פּיאַנאָ־קאָנצערט פון ענרי"א ראָסי

פּויזען (335) 14.30—14.15 ידיעות, 16.55—16.35 בילדער־פּונק, 17.10—16.55 פּאָרלעזונג איבער קורצע העלען, 20.10—19.50 לאַנדווירטשאַפטליכער בריף־קאַסטען, 21.45—20.30 רוסישע מוזיק.

אויסלענדישער ראַדיאָ־פּראָגראַם

בודאַפּעסט, (550) 19.30 „טוראַנדאָט" (אָפּערע פון פּוטשיני)

האַמבורג, (372) —20 קאַמעראַלער־קאָנצערט.
קעניגסבערג (276) —21 „פרילינג" (אָפּערעטע)
לעגינגראַד, (1000) —19 פראַנצויזישע אָפּע־רע פון 18. יאָהרהונדערט.

רוים (441) —21 „דעם קעניגס־טאָכטער (אָפּערע
נעאַפּאָל, (331) 21.30 אָפּערע טראַנסמיסיע.
הילפערסום (1875) 20.55 סימפאָנ. קאָנצערט.
לוזאַנאַ, (680) „די פּלאַסטישע סימפאָניע פון בערליאָז"

בערלין, (418) 19.30 כאָר־געזאַנג.
וויען (517) 32.05 מאַנאַרט אָוונד.

שולען אויף דער פרישער לופט

קאַמף מיט שווינדזוכט אין לאָדז

(וו) אויף אַ זיצונג פון הויפּט־ראַט צו קעמפען מיט דער שווינדזוכט איז אָנגעגעבען געוואָרען אַ בעריכט פון דער טעטיגקייט פאַר'ן יאָהר 1929. עס שטעלט זיך אַרויס, אַז דורכ'ן יאָהר זענען רעגיסטרירט געוואָרען 1469 טויט פאַלען פון שווינדזוכט, ד. ה. 25 אויף 10 טויזענד איינוואוינער, בעת אין 1928 האָט די פּערהעלטעניש בעטראָפען ביז 27 אויף 10.000 איינוואוינער. 2 און אַ פירטעל פּראָצענט פון דער אַל־געמיינער בעפעלקערונג זענען קראַנק אויף שווינדזוכט.

עס איז בעשלאָסען געוואָרען צופער־ברייטערן די שוץ איבער שווינדזוכט קראַנקע און אויפפאָדערן דעם לאָדזער שול־מאַכט איינצואָרדנען שולען אויף דער פרישער לופט.

אַ שכּור, וואָס האָט זיך געלאָזט וואַלגעהן איבער יודען

און ווי אַזוי מ'האָט איהם מקיים־פּסק־געווען

(—) אויף מרדכי גבאי'ס גאַס האָט אַ שכּור נעכטען בייטאָג זיך געלאָזט וואַלגעהן. ער האָט נישט דורכגעלאָזט קיין איין יוד. אַלעמען האָט ער געצו־רעלט און געשלאָגען. פאַר'ן טויער נומ. 36 האָט ער אָבער בעקומען זיין פּסק. די דורכגעהער זענען אַרויסגעבראַכט געוואָרען פון גלייכגעוויכט און האָבען מיט שטעקענס מקיים־פּסק געווען דעם שכּור. אַ צו'מקל'טער איז ער אָפּגעפירט געוואָרען אין קאָמיסאַריאַט.

עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז ער הייסט אַנטאָני דעמבינסקי פון זאַווי־שא 45.

די רעגיסטראַציע

פון ווינטער־שטיצע פאַר מערץ

אויף דער ווינטער־שטיצע פאַר מערץ דאַרפען זיך היינט דאָנערשטאָג רעגיס־טרירען אויף פּיעטריקאָווער 273 די דערצו בערעכטיגטע אַרבייטסלאָזע, וועמענס פאַמיליען־נעמען עס הויבען זיך אָן
דאָנערשטאָג — M N O
פרייטאָג — P R S
שבת — T U W Z Ż

צו דער רעגיסטראַציע דאַרף מען מיטנעמען אַ פּאַס אָדער אַן אַנדער דאָ־קומענט.

מאַנופאַקטור־סוחרים פון די וויכטיגסטע צענטערס קומען קיין לאָדז אויף אַ בעראַטונג

(§) דעם קומענדיגען זונטאָג וועט אין לאָקאַל פון צענטראַלען סוחרים־פעראיין פּיעטריקאָווער 10 פאָרקומען די ערשטע זיצונג פון עקזעקוטיוו פון דער מאַנופאַקטור־בראַנזשע אין פּוילען. צו דער זיצונג פון מאַנופאַקטור־עקזע־קוטיוו וועלען קומען קיין לאָדז די פאָר־שטעהער פון אַלע פּוילישע האַנדעלס־צענטרען, וועלכען זענען געווען רע־פּרעזענטירט אויפ'ן לעצטען צוזאַמענ־פאָהר פון מאַנופאַקטור־סוחרים אין וואַרשאַ. די ערשטע זיצונג פון עקזע־קוטיוו וועט אָננעמען אַ שטעלונג בנוגע דער בעציהונג פון מאַנופאַקטור־סוחרי־טום צו דער אינדוסטריע.

דעלעגאַציע פון לאָדזער קאָנפעק־ציאָנערן איז דער פינאַנץ־קאַמער

פאָדערונג נאָכאַמאָל אויסצומעסטען דעם הכנסה־שטייער

(וו) אַ דעלעגאַציע פון לאָדזער קאָנ־פעקציאָנערן האָט נעכטען אינטערוועני־רט אין דער פינאַנץ־קאַמער. די דע־לעגאַציע איז אויפגענומען געוואָרען דורך נאַטשעלניק שיראַסקי, וועמען זיי האָ־בען אָפּגעגעבען אַ מעמאָריאַל ווענען אָנ־געשאַצטען הכנסה־שטייער. צוליב'ן הערשענדען קריזיס זענען אינגעשרומ־פען געוואָרען די רווחים פון די קאָנ־פעקציאָנערן, אָבער דאָס איז נישט גענומען געוואָרען אין אַכט בײַם שאַ־צען דעם הכנסה־שטייער. אין מעמאָ־ריאַל ווערט געבעטען צו פאַרקלענערן דעם הכנסה־שטייער פון די קאָנפעק־ציאָנערן. נאַטשעלניק שיראָסקי האָט תּיכּף פאַראָרדנעט אויסצופאָרשען די לאַגע פון קאָנפעקציע־מסחר און אויבע־דינגט בעטראַכטען די רעקורסען פון די קאָנפעקציאָנערן.

מייד, עה, לאָזט אייך נישט פערפיהרן

וואָרנונג פון לאָדזער ראַבינאַט ווענען אַ תּכשיט וועלכער גרייט זיך חתונה צו האָבען

צום לאָדזער ראַבינאַט און צום יודי־שען פרויען־שוץ־פעראיין זענען אָנגעקו־מען בריף פון ראָוונער רב, אַז אַ געוויסער אברהם פּאָרטוקאַל, אַ געבוירע־נער אין גלאָוונאָ, האָט אין ראָוונאָ אי־בערגעלאָזט אַ פרוי מיט 2 קינדער און איז געפאָהרען זיך בעזעצען אין לאָדז. לויט די ידיעות, וואָס עס האָט בעקומען דער ראָוונער רב, שטעלט זיך אברהם פּאָרטוקאַל פאַר אַלס פרייליגער בחור און שדכנ'ט זיך צו פרויליינס. ער זאָל זיך אַפילו שוין גרייטען און לאָדז חתונה צו האָבען. כאָטש ער האָט זיין פרוי מיט וועלכע ער האָט חתונה־געהאַט, נאָך נישט גע'גט. נאָכ'ן חתונה האָבען וויל ער פאָהרען קיין אויסלאַנד.

דער ראַבינאַט אין לאָדז, ווי אויך דער פרויען־שוץ־פעראיין וואָרענען די בעל־הבתים, וועלכע האָט פרעמדע חתונה צו האָבען מיט אברהם פּאָרטוקאַל, דעם שרייט נאָך צו בעגעהן, ווייל ראשית וועט מען זיי אויך פערפיהרט ווערען אַ פּראָצעס פאַר צוויי־ווייבערײַ, און שנית וועט זי מיט העלפען פער'יתום'ן 2 קליינע קינדער, וועלכע האָבען אַ לעבעדיגען טאַטען.

Lodzer Tageblat — № 68 — לאדזער טאגעבלאט

יודישע קאלאניזאציע מעגליכקייטען אין קאנאדא

(ענדע פון זייט 3)

בען זיך נישט געווינטשט צו שטעהען מעהר אויפ'ן פארם און האבען זיך איבערגעצויגען אין די נאהענטע שטאט, געעפענט געשעפטען און געווארען גרויסע ביזנעסלייט. אנדערע זענען אוועק מחמת עס איז מעהר קיין אויסוועג נישט געווען, בלויז די קאלאניע אידענברידזש איז געבליבען אויפ'ן פלאץ, נישט האבענדיג דעם ווילען צו פערלאזען די קאלאניע, וואס זיי האבען מיט אזוי פיל מסירת-נפש געגרינדעט און אויפגעבויט.

דאן איז געקומען זיי צו הילף די יודישע קאלאניזאציאנס-געזעלשאפט „יקא", וואס האט צו יענער צייט שוין געהאט פארמירט א קאמיטעט פון זיך אין קאנאדע. די „יקא" האט געגעבען די קאלאניסטען הלוואות, כדי צו דעקען די חובות. אזוי ארום האט מען זיך ווי עס איז ארויסבעקומען פון דער לאגע און מען האט זיך גענומען ווידער בעשעפטיגען און פערשטארקען.

אידענברידזש ליגט אין א זומפ, מען קומט נישט אין מגע משא מיט די אנדערע קיבוצים און מען האט נישט קיין גרויסען אהנונג פון דעם וואס קומט פאר אין אנדערע מקומות און אין די שטעט.

א חוץ דעם, וואס מען איז פטור געווארען פון די אויסערליכע חובות, האט זיך די קאלאניע מיט גארנישט פערבעסערט. די ארבייט גייט פאר'ן מיטעל. טאמער מאכט זיך א גוט יאהר און דער ווייץ שטעהט געראטען אויף די פעלדער, קומט דער פריהער פראסט, וואס שטעלט זיך שוין איין אויגוסט און מאכט א הל פון דער גאנצער האפנונג און די קאלאניסטען מוזען ווידער א גאנץ יאהר הונגערען אין בוטערן.

לעצטען יאהר איז געשעהן א נייעם אין דעם גאנג פון דער יודישער קאלאניזאציע אין מערב-קאנאדע. די „יקא" האט אנגעהויבען צו ווערען אקטיווער. זי האט בעשלאסען, אז איהרע מיליאנען, וואס זי לעגט איין ווי ארעין אין דער קאלאניזאציע אין פארם פון הלוואות און סובסידיעס, זאלען האבען א ממשות. די יודישע קאלאניזאציע, זאגט „יקא" איז אונטערגעגאנגען, ווייל זי האט דארט קיין האנד נישט געהאט אין דעם, איצט האט זי זיך גענומען אז אויפלעבען די אפגעשטארבענע קאלאניעס, אז שאפען און גרינדען נייע. צו דעם צוועק האט „יקא" ארויסגעשיקט א אויסגערוקטען דירעקטאר פון ארגענטינע, וועלכער פיהרט אן מיט דער ארבייט. זיין רעזידענץ איז אין מיטעל-פונקט פון די יודישע קאלאניעס און רודזשינע, די הויפט-שטאט פון מאסקעוועטשאן, די שטאט וואס איז בעקאנט אלס דער הויפט-שפייכלער פון קאנאדע, פון דארט פיהרט אן די „יקא" איהר פערברייטונגס-ארבייט פאר א גרויסע קאלאניזאציע אין מערב-קאנאדע.

צו די פראבען פון „יקא" וועלען האבען ערפאלג וועט מען שפעטער זעהען, לאמיר האפען אז יא. זי מיידט דערווייל אויס פעהלערן, וואס זי איז בעגאנגען אין אנדערע לענדער, וואו זי קאלאניזירט, ווי צום ביישפיל ארגענטינע און בראזיל און זי פאסט זיך נעהנטער צו צו די בעדערפעניסען פון דער היינטיגער צייט. די „יקא" אלס קאלאניזאציע-געזעלשאפט, האט בעקומען די ערלויבניש פון דער קאנאדער רעגירונג אריינצופירען א געוויסע צאהל יודען אלס פארמער. זי מיט אלע מעגליכקייטען, אז די פארמער זאלען האבען אנ'ערפאלג און דער עיקר, אז עס זאל זיך נישט איבער'חזר'ן די מעשה מיט פערלאזען די פארמס און אנטלויפען אין די שטעט די „יקא" האט געלאזט אויסבויען א רייה פון איינגעארדנעטע הייזער צום וואוינען פאר די אימיגראנטען, אנשטאט ווי ביז איצט. ווען די פארמער זענען געווען אפגעריסען ווייט איינער פון צווייטען, האט זי איצט געבויט די קאלאניעס אין פארם פון דערפער.

זי האט נישט פערגעסען אין די אלע צרכי-ציבור, וואס איז נויטיג פאר א יודישען קיבוץ. א שוחט, א לעהרער, א שוהל, א ביבליאטעק. די נייע קאלאניעס הויבען שוין א ביסעל צו עקזיסטירען און אויב עס וועט זיך ארויסווייזען פאר אנ'ערפאלג, וועט עס זיין א נייע קאפיטעל אין דער געשיכטע פון דער יודישער קאלאניזאציע אין מערב-קאנאדע.

ליעזט און אבאנירט דאס „לאדזער טאגעבלאט"

קאנצענטרירטע מיליארדען

(ענדע פון זייט 3)

מעה מאנאפאליזם טראגט שוין איצט ארוים נישט נאר אלס אלמעכטיגער ווירטשאפטליכער, נאר אויך ריין פאליטישער פאקטאר. עס איז קיין סוד נישט, אז די דייטש-אמעריקאנישע פאליטישע דערנעהנטערונג איז א רעזולטאט פון אמעריקאנישען קאפיטאלען אינטערעסעס אין די דייטשע אינדוסטריע. דער בעוואוסטער יאנג-פלאן איז געשאפען דורך דעם זעלבען מיסטער יאנג, וואס שטעהט בראש פון... אוצט פעראייניגטען דייטש-אמעריקאנישען עלעקטרא-בלאק. עס איז אלע בעקאנט, אז די פאליטיק פון די נאפט-טרעסטען איז גלייכצייטיג דער וועגוויזער פאר די ווייכטיגסטע דיפלאמאטישע שריט פון זייערע מלוכות. נישט אומזיסט רעדט מען שוין איצט מעהר נישט וועגען אינטערנאציאנאלע אפמאכען צווישען איינצעלנע סינדיקאטען, נאר וועגען אינטערנאציאנאלע פאקטען (דער „אייזען-באהן פאקט", „כעמישער פאקט" א. א. וו.), פערגלייכענדיג אזוי ארום, די מאנאפאליסטישע שריט מיט די דיפלאמאטישע פארטראגען.

די אינטערנאציאנאלע יד-אחת-פאליטיק אין דער וועלט-ווירטשאפט איז די קאנסעקווענטע פארם פון דאמינירענדען קאפיטאליסטישער עקאנאמיק. אז חנם די דאזיגע נייעסטע פאזע פון ווירטשאפטליכער ארגאניזאציע רופט ארויס די גרעסטע געשפאנטקייט אין דער סאציאלער סטרוקטור (פון איין זייט צעהנדליגער מיליאנען ארבייטסלאזע, פון דער אנדערער — פאנטאסטישע עשירות אין איינציגע צעהנדליגע הענט), איז זי דאך א סימן פון, דער נאך נישט-אונטערבראכענער, לעבענס-פעהיגקייט, וואס בעזיצט די קאפיטאליסטישע ווירטשאפט, וועלכע איז, קענטיג, נאך ווייט נישט ריף פאר א לאגיש-צוגעריטענעם סאציאליזם.

צו בערייט די מאנאפאליסטישע פערוואנונג דעם אפאראט פון דער קאפיטאליסטישער ארדנונג, אדער נאר איינער פון זיינע ענטוויקלונגס-פארמען? ווער ווייס.

א. מארקאו

שענסטע 2 יודישע ביכער פון אמעריקא!

נאר וואס זענען אנגעקומען צום פערקויף פון אמעריקא די צווי שעהנע ביכער פון בעקאנטען געלעהרטען און פארשער
הרב יהודא ליב זלאטניק (יהודא עלזעט)

1) קהלת
דער מענש און דאס בוך.

דאס בוך בעשטעהט פון דריי טיילען: I) אנ'אריגינעלע קינסטלעריש-פאלקסטימליכע יודישע איבערזעצונג. II) גרינדליכע איבערזיכט איבער דער ביבעל-קריטיק. III) אפהאנדלונג איבער אלע ודישע איבערזעצונגען פון קהלת. אונזער גרעסטער פאעט ח. נ. ביאליק שרייבט וועגען דעם בוך: די איבערזעצונג איז אמת'דיג וואונדערבאר, זי שטייגט איבער אלע פריהערדיגע יודישע איבערזעצונגען. אויך אין פרץ'ס אין יהואש'ס איבערזעצונגען איז אלץ מיד און שווער. הרב זלאטניק איז דער ערשטער, וואס האט געפינען דעם ריכטיגען וועג און פאסיגען סטיל „דאס בוך איז א דע-לוקס-אויסגאבע און פראכטפול געבונדען. פרייז פון בוך איז 14 גילדען (אין אמעריקא קאסט עס 3 דאלאר)

2) מיט הונדערט יאהר צוריק

א שילדערונג פון דעם אמאליגען לעבען פון יודישען פאלק, זיינע מנהגים, קליידונגען, שטרעבונגען א. ז. וו. דאס בוך איז פראכטפול געבונדען. דער פרייז 5.50 זל.

די צוויי ביכער זענען צו בעקומען דורך פאסט-פשעקאז ביי:
Rabin Sz. Złotnik, Radom.

אינזש. אורי גליקליך ווארענט, אז

איידער איהר מאכט דעם לעצטען דעצידירענדען טריט און בעשליסט צו קויפען וועלכע נישט איז מאשין, וועלכען נישט איז ארטיקל פון דער טעכנישער בראנזשע, ווענדעט זיך צוערשט
צו אונז

מיר האבען די גענעראל-פערטרעטונג פון פערשידענסטע, ערשטקלאסיגע, וועלט-בערימטע אויסלענדישע פאבריקען און דאס אויסשליסליכע רעכט צו פערקויפען זייערע אויסארבייטונגען אין פוילען.

איידער איהר מאכט דעם לעצטען דעצידירענדן טריט און בעשליסט צו קויפען

שוין גענוצטע לאקאמאבילן, מאטארן, אויטאמאבילן אדער פערשידענסטע אנדערע ארטיקלען פון דער טעכנישער בראנזשע,—
בעראט זיך צוערשט אומבעדינגט מיט **אונז**

אונזערע אינזשינערן, ערפארענע ספעציאליסטען אויף אלע געביטען, וועלן אייך געבען זייער פאכמענישע מיינונג, נאך גענויער אויספראבירונג און איבערנעמענדיג אויף זיך די פולע **גאראנטיע.**

מיר שטעלען גלייכצייטיג איין פערטרעטער אין אלע פונקטן פון דער פוילישער רעפובליק. מיט אפערטען קענען זיך ווענדען נור פערזאנען מיט פעראורטיילאזער פערגאנגענהייט, וואס בעזיצען אנטשפרעכענדע בעסטע רעפערענצען, אויסערסט טיכטיגע, ענערגישע און רעפרעזענטאטיווע. געוויסע טעכנישע קענטנישען זענען געווינשט.

מיר ליפערן דאס בעסטע אויף מעגליכסט גוטע בעדינגונגען.

ווענדעט זיך שוין צו אונז, דען אן ריזיקא וועט איהר האבען ביידייטענדע געלד געווינסטען:

Inż. Urij Gliklich, Warszawa,
Elektoralna 11/12
skrz. poczt. 393. --- Tel. 36-76.

האנדעלס-בילאנסען

פאר'ן יאהר 1929
ווערען פאכמעניש אויסגעפערטיגט
דורכ'ן ביורא „ארגוס"
36 זאכאדניא 36, טעלעפ. 10,847

לעטשניצע

17 זגיערסקא 17, טעל. 16-33
אלערליי קראנקהייטען ווערען עטפאנגען דורך ספעציאליסטיש דאקטוירים פון 9 פריה ביז 6 אוונד.—מאסאזש, עלעקטריזאציע, פאקען-שלאמען, קינסטליכע מינעראל-פעסטראלונגען אימפינגען געגען שקארלאטינע.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאנישע און נערוועזן-קראנקהייטען.

קווארץ לאמפ-עלעקטרישער הייל-קאבינעט-קאסמעטיק
טעטיג פון 8 א זייגער ביז 9 אוונד
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג
בעזונדער ווארטע צימער פאר פרויען

ווייזיט 3 זלאטעס

ביליג קונסט-פאטאגראפיעס!
נור א קורצע צייט!!!

צוליב'ן איצטיגען קריזיס, גיב איך די מעגליכקייט דער געעהרטער קונדשאפט, צוליב די פערקלענערטע פרייזען פון די אויפנאהמען ווי:

6 פאסקארטען נור 6 זל.
ברוין, דאפעלט רעטושירט (1 פערזאן)

6 „ זיידענע (1 פערזאן) נור 7 זל.

12 שטיק (Express pictures) נור 2 זל.

אויסערדעם ווערען אויסגעפיהרט אויפנאמען לויט די נייעסטע פאטא-טעכניק מיט ספעציעלע ליכט-עפעקטען. פאר גרופען-אויפנאמען, ווי אויך פאר פעראיינען — בעדייטענדע הנחות.

מיר עמפפעהלען זיך דער געעהרטער קונדשאפט
קונסט-פאטאגראפישע אנשטאלט
„PARISIEN"
30 פראנציסקאנער 30

מעכאנישע שלאסעריי און ווייסערריי
J. Reder, Łódź
Konstantynowska 11 (róg Zachodniej)

כ'נעם אן פערשידענע שלאסעריי-ארבייט און אויטאגענישע שווייסונגען אונטער גאראנטיע.
פריוואט-וואוינונג גדאנסקא 20, וו. 17.

Reklamy świetlne w Parku Kolejowym

Na mocy koncesji, wydanej przez MAGISTRAT m, ŁODZI urządzamy

reklamy świetlne na słupach miejskiego parkanu,

łaczącego Ogród Kolejowy ze strony ulic: Narutowicza Kilińskiego i Skwerowej.

Park Kolejowy znajduje się przy samym dworcu, między trzema najruchliwszemi ulicami naszego miasta,

Reklamy świetlne, wykonane najestetyczniej, oświetlone będą **od zmroku w przeciągu całej nocy.**

Reklama świetlna jest tania i celowa.

Reklamy świetlne w Parku Kolejowym
6-go Sierpnia № 1. tel. 12077.

Miejski Kinematograf Oświatowy

Wodny Rynek, Tel. 18-26.

Od dnia 18.III do dnia 24.III 1930 r.
Dla dorosłych.

Cuda KINEMATOGRAFJI
(Z tajemnic operatora filmowego)
w czasie wyświetlania osobisty występ operatora filmowego Józefa Mayna
Przygody grubaska, Tłuścioszka i Pączka
oraz **Trzej dżentelmeni**
dla młodzieży
Dalsze dzieje Tarzana
według powieści Edgara Rice Burrouga

א וואוינונג

פון 2 שטובען מיט א קוך אין דער האלע קאשטשעלנא 6 פון זאפארט ביליג איבערצוגעבען עס קאן אויך זיין פאר א האנדעלס-לאקאל צו ערפאהרן מרדכי גבאי'ס 5 ביי שווארץ

איך זוך

מיין געוועזענעם מאן ביירעך שרייבמאן, ווער עס ווייס וואו ער געפינט זיך בעט איך מיר צוויסען צו טוען חי' גיטעל שרייבמאן, צעגעלניאנא 51, פארטער רעכטס.

השבת אבדה

פאהרענדיג דעם 7 מערץ צווישען 1 און 2 ביי-טאג אין טראמוויי נומער 14 זענען מיר פערלוירען געגאנגען 2 וועקסעל-ביכלעך, 2 קאסע-ביכלעך, און איין קאנטא-ביכעל. דער ערהרליכער פינדער ווערט געבעטען אפצוגעבען די געפונענע געגענשטאנדען געגען בעלוינונג אויף קילינסקיעגא 41 ביי גראוועט.

צו וואס ליידעט שמערצען?

פון אדציסקיס, אז אין 2 טעג קענט איהר זיי בעזייטיגען נוצענדיג דעם פלאסטער „ראדיקאל", פרייז נור 30 גראשען אויך פלין „ראדיקאל" וואשט אפ שמוץ און פלעקען פון אלע קאלירטע שיך. פרייז 50 גראשען א פלעשעל. צו בעקומען ביים צייטונגס-פערקויפער ווינער פיעטריקאווער 10

הלא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה,

בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש, אשרי אדם שמע לי, לשקד על דלתותי יום יום. איבער דעם זאלסטו קומען אין מיין רעכטסקאנסולטענטען-ביורא צו ה' מאנעלא, זאכאדניא 52
פיעטריקאווער 17
טעלעפאן 79-148

וואו ס'ווערט פינקטליך און געוויסענהאפט ערלעדיגט און געשריבען אלערליי ביטעס: ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס אדוואלאניעס, קלאזולעס, זאפעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, וועגן דירות אין אוזשאנד ראזיעמטשע, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

מיט אכטונג
ד. מאנעלא, רעכטסקאנסולענט
פיעטריקאווער 17

שרייבעז שעהן אונד שנעל

לערנט אויס דער בעוואוסטער קאליגראף
ל. בערמאן
— אין — 15 לעקציאנען
אין איין חודש ווערט אויסגעלערנט שרייבען גוט
זאחאדזקא 19, פראנט

וויכטיג פאר דאמען!

מאכע איך די עלעגאנטסטע דאמען-היטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע און די עלטעסטע היטע איבערארבייטע איך אויף גענצליך ניי: געדענקט די אדרעס:
פאר נאר **2.50 זל.**
23 זאוואדזקא 23
אין הויף, 2-טען איינגאנג, לינקס פארטער.

בעמערק.: נייע היטען די לעצטע נייהייטען אין פיגוער ביליגער. 50 פראצ. ווי איבעראל אויספערטיגונג
„TOLA"

אבאנעמענטס-פרייזן [illegible] ... אנאנסען-פרייזן [illegible]

Redaktor-wydawca E. Hamburski

Tłocznia: E. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska [illegible]